

Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen (ESR)

Afsprakenkader voor toepassing binnen de Vlaamse universiteiten

Update 2025

Initieel kader goedgekeurd door de VLIR-Raad op:

30 januari 2019

Update goedgekeurd door de VLIR-commissie Financiële directeuren op:

11 december 2025

Inhoud

INHOUD	3
TOPIC 1: INLEIDING	5
TOPIC 2: ALGEMENE WERKWIJZE BIJ HET INVULLEN VAN DE ESR-RAPPORTERING	7
2.1 ALGEMENE WERKWIJZE BALANS.....	7
2.2 ALGEMENE WERKWIJZE RESULTATENREKENING.....	10
TOPIC 3: AANNAMEN BIJ HET INVULLEN VAN DE ESR-RAPPORTERING	13
3.1 BEGINSELEN	13
3.2 AANNAMEN BALANS.....	17
3.3 AANNAMEN RESULTATENREKENING	18
TOPIC 4 : ESR-CONCORDANTIETABEL	22
TOPIC 5: COFOG-RAPPORTERING	59
5.1 ACHTERGRONDINFORMATIE COFOG	59
5.2 TOEPASSING COFOG-CODES DOOR DE VLAAMSE UNIVERSITEITEN.....	59
TOPIC 6: VABN-ADVIEZEN	61
6.1 ACHTERGROND	61
6.2 STANDPUNTEN VAN DE VLAAMSE UNIVERSITEITEN	62
6.3 TOEPASSING VAN DE VABN-ADVIEZEN DOOR DE VLAAMSE UNIVERSITEITEN:	63
6.4 ADVIEZEN OP VANDAAG NIET TOEGEPAST DOOR DE VLAAMSE UNIVERSITEITEN	80
TOPIC 7: VERFIJNING ESR-AFSPRAKENKADER – INTERNE STROMEN OF INTERRELATIES VLAAMSE UNIVERSITEITEN EN FWO, FIO EN VLIR-UOS	82
7.1 INTERNE STROMEN OF INTERRELATIES MET BETREKKING TOT FWO.....	82
7.2 INTERNE STROMEN OF INTERRELATIES MET BETREKKING TOT FIO.....	86
7.3 INTERNE STROMEN OF INTERRELATIES MET BETREKKING TOT VLIR-UOS	90
BIJLAGE 1	91
DE NOOD AAN EEN ONDERBOUWENDE FINANCIERING – OVERHEIDSFINANCIERING AAN DE UNIVERSITEITEN EN DE ESR PROBLEMATIEK – NOTA VLIR D.D. 24 FEBRUARI 2016.....	91

Topic 1: Inleiding

De Vlaamse universiteiten werken om bestuurlijke redenen met een bedrijfseconomische boekhouding en dito begroting. Zij doen dit conform de boekhoud- en begrotingsbesluiten met betrekking tot de Vlaamse universiteiten¹. Op basis van deze voorschriften en omwille van hun beleidsmatige morfologie als zelfstandige rechtspersonen, is het voor de universiteiten essentieel om voor de eigen financiële opvolging en rapportering deze algemeen geldende bedrijfseconomische benadering te volgen voor de sturing en als toetssteen voor hun financieel beleid. Naast deze bedrijfseconomische boekhouding en begroting werden de Vlaamse universiteiten ook toegevoegd aan de sector S13.12 "Deelstaatoverheid", waardoor zij een ESR-rapportering dienen op te stellen.

Tegen deze achtergrond werd in 2017 - als een gezamenlijke inspanning van het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS), de Vlaamse universiteiten en de Vlaamse hogescholen - aan EY gevraagd om volgende werkzaamheden uit te voeren:

- navraag doen bij de universiteiten en hogescholen om de aandachtspunten in kaart te brengen bij het invullen van de ESR-rapportering;
- opstellen van een rapport inclusief concordantietabel, voor hogescholen en universiteiten;
- scheppen van meer duidelijkheid, teneinde zo de correctheid en consistentie te verhogen.

Teneinde zo goed als mogelijk, te voldoen aan de ESR-vraag is het wenselijk en ijveren de Vlaamse universiteiten ervoor om een ESR-afsprakenkader in te stellen waardoor de focus wordt verschoven van een absolute ESR-compliance naar een zo correct mogelijke invulling van de ESR-rapportering op basis van een conversietabel die de brug slaat tussen de codificatie van de economische boekhouding en de ESR-codificatie. Voorliggend afsprakenkader bevat volgende onderdelen:

- de algemene werkwijze die borg moet staan voor een consistente invulling van de ESR-rapportering door alle Vlaamse universiteiten;
- een aantal aannamen teneinde zoveel mogelijk de één-op-één relatie tussen de grootboekrekeningen en de ESR-codes te bewaren;
- de ESR-concordantietabel die de ESR-classificatie linkt aan het rekeningstelsel voor de Vlaamse universiteiten zoals opgenomen in het boekhoudbesluit, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 19 juli 2024 en van toepassing vanaf begrotingsopmaak en jaarrekening 2026;
- de COFOG-rapportering.

Aanvullend gaat onderhavig document in op een specifiek, verwant thema met name de VABN-adviezen.

Het afsprakenkader (inclusief verwante topic) kwam tot stand in nauwe samenwerking tussen de Vlaamse universiteiten en EY en dit in het kader van de vervolgoopdracht die de Vlaamse universiteiten aan EY hebben toevertrouwd, als aanvulling op de studie van 2017 die door AHOVOKS werd gefinancierd.

Het afsprakenkader wordt jaarlijks geactualiseerd op VLIR-niveau en aangepast waar dit vereist is.

---

¹ Tot en met begrotingsopmaak en jaarrekening 2025 zijn de boekhoud- en begrotingsbesluiten met betrekking tot de Vlaamse universiteiten d.d. 21 december 2007 van toepassing. Vanaf begrotingsopmaak en jaarrekening 2026 zijn de boekhoud- en begrotingsbesluiten d.d. 19 juli 2024 van toepassing.

Telkens een nieuw VABN-advies wordt uitgevaardigd, zullen de Vlaamse universiteiten gezamenlijk afspreken hoe zij hiermee zullen omgaan. Deze gezamenlijke aanpak wordt aansluitend opgenomen onder topic 6 van voorliggend dossier.

Naar aanleiding van het overleg d.d. 14 december 2018 met betrekking tot het ESR-afsprakenkader voor toepassing binnen de Vlaamse universiteiten met vertegenwoordigers van het departement Financiën en Begroting, AHOVOKS, VLIR en EY, werd gevraagd om de afstemming met betrekking tot een aantal interne stromen of interrelaties te verfijnen: meer bepaald de interne stromen tussen FWO, Fonds Innoveren en Ondernemen (FIO)² en VLIR-UOS en de Vlaamse universiteiten. De afspraken met betrekking tot de rapportering van deze interne stromen door de Vlaamse universiteiten in ESR werden opgenomen onder Topic 7: Verfijning van het ESR afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS.

---

² Fonds Innoveren en Ondernemen hierna FIO is het vroegere Hermesfonds, betreft een begrotingsfonds verbonden aan Agentschap innoveren en Ondernemen van de Vlaamse Overheid (VLAIO).

Topic 2: Algemene werkwijze bij het invullen van de ESR-rapportering³

Hierna wordt high level de methodiek toegelicht die de Vlaamse universiteiten per balanspost en per rubriek van de resultatenrekening toepassen voor het opmaken van de ESR-rapportering.

Onder topic 4 Concordantietabel (zie verder) wordt aanvullend de mapping tussen de economische rekeningen en de ESR-codes weergegeven.

2.1 Algemene werkwijze balans

Activa	Algemene werkwijze
20 – Oprichtingskosten	Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening (aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa) exclusief jaarlijkse afschrijvingen. De jaarlijkse afschrijvingen worden niet opgenomen in de ESR-rapportering
VASTE ACTIVA	
21 – Immateriële activa	Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening exclusief jaarlijkse afschrijvingen. De jaarlijkse afschrijvingen worden niet opgenomen in de ESR-rapportering
	Opname van de verkopen van het boekjaar op basis van de actuele kasbeweging en niet op basis van de meer- of minderwaarde in de resultatenrekening
22/27 – Materiële vaste activa	Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening exclusief jaarlijkse afschrijvingen. De jaarlijkse afschrijvingen worden niet opgenomen in de ESR-rapportering
	Opname van de verkopen van het boekjaar op basis van de actuele kasbeweging en niet op basis van de meer- of minderwaarde in de resultatenrekening
28 – Financiële vaste activa	Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening minus de nog te storten bedragen (transactieprijs)
	Opname van de verkopen van het boekjaar op basis van de actuele kasbeweging en niet op basis van de meer- of minderwaarde in de resultatenrekening

³ De term "ESR-rapportering" betreft in deze topic specifiek volgende volumes van het rapporteringssjabloon: VO 14 "Uitvoering van de begroting in ESR", VO 15 "Afstemming interne stromen", VO 17 "Kruistabel ESR-COFOG over de uitvoeringsrekening van de uitgavenbegroting van het jaar" en VO 19 "Aansluiting Economisch-met het bedrijfseconomisch resultaat".

VLOTTENDE ACTIVA	
29 – Vorderingen op meer dan één jaar	Opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is, resulteert dit in een ESR-uitgave en in het geval van een daling in een ESR-ontvangst
3 - Voorraden	Niet opgenomen in de ESR-rapportering
37 – Projecten in uitvoering	Opname mutatie projecten in uitvoering EU projecten. Indien de vordering toeneemt resulteert dit in een ESR-uitgave en in het geval van een daling van de vordering resulteert dit in een ESR-ontvangst (toepassing VABN advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies zie infra Topic 6: VABN-adviezen)
40/41 – Vorderingen op ten hoogste één jaar	Opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-uitgave en in het geval van een daling in een ESR-ontvangst
50/53 - Geldbeleggingen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering
54/58 – Liquide middelen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering
49 – Overlopende rekeningen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering

Passiva	Algemene werkwijze
EIGEN VERMOGEN	
10 – Fondsen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering
12 – Herwaarderingsmeerwaarden	Niet opgenomen in de ESR-rapportering
13 – Bestemde fondsen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering
14 – Overgedragen winst (verlies)	Niet opgenomen in de ESR-rapportering
15 – Kapitaalsubsidies	Opname nieuwe kapitaalsubsidies van het boekjaar exclusief jaarlijkse afschrijvingen, de jaarlijkse afschrijvingen worden niet opgenomen in de ESR-rapportering
VOORZIENINGEN	
16 – Voorzieningen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering

SCHULDEN OP MEER DAN EEN JAAR	
17 – Schulden op meer dan één jaar	Opname nieuwe schulden van het boekjaar als ESR-ontvangst en de terugbetalingen van het boekjaar als ESR-uitgave
	Handelsschulden (rekening 175) en overige schulden (rekening 179) - Opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-ontvangst en in het geval van een daling in een ESR-uitgave
42/48 – Schulden op korte termijn	Opname nieuwe schulden van het boekjaar als ESR-ontvangst en de terugbetalingen van het boekjaar als ESR-uitgave
	Handelsschulden (rekening 44) en schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten (rekening 45) - Opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening
	Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-ontvangst en in het geval van een daling in een ESR-uitgave
	Opname mutatie ontvangen vooruitbetalingen EU projecten (toepassing VABN advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies zie infra Topic 6: VABN-adviezen)
	Geen opname mutatie andere diverse schulden (rekening 489) betreft doorstorting aan partnerinstellingen in kader van afdeling "voor orde"
49 – Overlopende rekeningen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering

2.2 Algemene werkwijze resultatenrekening

Opbrengsten	Algemene werkwijze
BEDRIJFSOPBRENGSTEN	
700 – Overheidstoelagen en subsidies – basisfinanciering (1ste geldstroom)	Opname bedrag mededeling AHOVOKS (toekenning) Vordering vakantiegeld wordt niet opgenomen in de ESR-rapportering.
701 – Overheidsbijdragen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	Opname bedrag mededeling WEWIS (toekenning) met betrekking tot BOF. Voor de andere economische rekeningen wordt de omzet inclusief voorschotten en exclusief doorstortingen opgenomen in de ESR-rapportering. Specifiek voor FWO en VLIR-UOS zie infra topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS.
702 – Overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	Opname voor IOF van het bedrag van het ministerieel besluit houdende de toekenning van een subsidie voor het industrieel onderzoeksfonds. Voor de andere economische rekeningen wordt de gefactureerde omzet inclusief voorschotten en exclusief doorstortingen opgenomen. Specifiek voor FWO en FIO zie infra topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS.
703 – Contractonderzoek met de privésector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	Opname van de gefactureerde omzet inclusief voorschotten en exclusief doorstortingen.
704 – Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	Opname van de gefactureerde omzet inclusief voorschotten en exclusief doorstortingen.
71 – Waardewijzigingen projecten in uitvoering	Opname van het bedrag op de rekeningen van de algemene boekhouding per grootboekrekening voor wat betreft EU subsidies en andere inkomensoverdrachten (toepassing VABN advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies en 2018/10 betreffende het boeken van subsidies die als inkomensoverdrachten worden getypeerd zie infra Topic 6: VABN-adviezen). Omwille van consolidatie wordt de completed contract methode (CCM) ESR-matig niet opgenomen daar waar inkomsten als interrelaties of interne stromen worden gerapporteerd
72 – Geproduceerde vaste activa	Opname van het bedrag op de rekeningen van de algemene boekhouding
73 – Giften, schenkingen en legaten	Opname van het bedrag op de rekeningen van de algemene boekhouding
74 – Andere bedrijfsopbrengsten	Opname van de effectieve verkoopwaarde bij de realisatie van vaste activa. Zie supra algemene werkwijze balans – vaste activa Opname van het bedrag op de rekeningen van de algemene boekhouding

Opbrengsten	Algemene werkwijze
76A – Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten (rekeningen 760/2) worden niet opgenomen in de ESR-rapportering Opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte meerwaarde bij de realisatie van vaste activa (rekening 763) - zie algemene werkwijze balans - vaste activa
FINANCIELE OPBRENGSTEN	
75 – Financiële opbrengsten	Opname van het bedrag op de rekeningen van de algemene boekhouding met uitsluiting van: - de meerwaarde op de realisatie van vlottende activa (rekening 752) - niet gerealiseerde wisselresultaten (rekening 754); Deze uitsluitingen worden niet opgenomen in de ESR-rapportering Opname rekening 753 in het kader van de in resultaat name van de kapitaalsubsidies enkel indien er nog geen correctie gedaan is op balansniveau. ESR-matig worden enkel de nieuwe subsidies opgenomen. De jaarlijkse in resultaat name van lopende kapitaalsubsidies worden niet opgenomen in de ESR-rapportering – zie supra algemene werkwijze – balans – kapitaalsubsidies
76B – Niet-recurrente financiële opbrengsten	Niet-recurrente financiële opbrengsten (rekeningen 760/2) worden niet opgenomen in de ESR-rapportering De opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte meerwaarden bij de realisatie van vaste activa (rekening 763) - zie algemene werkwijze balans - vaste activa
RESULTAATVERWERKING	
79 - Resultaatverwerking	Niet opgenomen in de ESR-rapportering

Kosten	Algemene werkwijze
BEDRIJFSKOSTEN	
60 – Aankoop goederen	Opname van het bedrag op de rekeningen van de algemene boekhouding
61 – Diensten en diverse goederen	Opname van het bedrag op de rekeningen van de algemene boekhouding
62 – Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	Opname van het bedrag op de rekeningen van de algemene boekhouding
63 – Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	Niet opgenomen in de ESR-rapportering
64 – Andere bedrijfskosten	Opname van het bedrag op de rekeningen van de algemene boekhouding Opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte minderwaarden bij de realisatie van vaste activa. Zie supra algemene werkwijze balans – vaste activa

66A-Niet-recurrente bedrijfskosten	<p>Bedragen op de rekeningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niet-recurrente afschrijvingen en waardeverminderingen (rekening 660) - Voorzieningen voor niet-recurrente risico's en kosten (rekening 662) <p>Worden niet opgenomen in de ESR-rapportering. Opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte minderwaarden bij de realisatie van vaste activa (rekening 663) - zie algemene werkwijze balans - vaste activa Opname van het bedrag op de rekeningen 664/9 van de algemene boekhouding</p>
FINANCIELE KOSTEN	
65 – Financiële kosten	<p>Opname van het bedrag op de rekeningen van de algemene boekhouding met uitsluiting van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de waardeverminderingen op vlottende activa (rekening 651); - minderwaarde op de realisatie van vlottende activa (rekening 652); - niet gerealiseerde wisselresultaten (rekening 654); - voorzieningen van financiële aard (rekening 656) <p>Deze uitsluitingen worden niet opgenomen in de ESR-rapportering</p>
66B – Niet-recurrente financiële kosten	<p>Bedragen op de rekeningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waardeverminderingen op financiële activa (rekening 661) - Voorzieningen voor niet-recurrente financiële risico's en kosten (rekening 6621).
RESULTAATVERWERKING	
69 - Resultaatverwerking	Niet opgenomen in de ESR-rapportering

Topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering⁴

In onderhavige topic worden de aannamen besproken die de Vlaamse universiteiten hanteren voor het opmaken van de ESR-rapportering. Onder 3.1 Beginselen worden een aantal beginselen toegelicht. Aansluitend, onder 3.2 Aannamen balans, worden de aannamen schematisch besproken per balanspost en onder 3.3 Aannamen resultatenrekening, worden de aannamen per rubriek van de resultatenrekening besproken.

Onder topic 4 Concordantietabel (zie verder) worden de aannamen verbijzonderd per economische rekening.

3.1 Beginselen

1. Financiële opbrengsten die betrekking hebben op overheidsobligaties worden opgenomen op ESR code 26.20 als "rente-ontvangsten binnen de overheidssector".
2. De leningen aangegaan door de universiteiten worden onder ESR weergegeven als zijnde overheidsschuld. Een uitsplitsing is nodig tussen:
  - Schulden in euro;
  - Schulden in vreemde valuta;
  - Schulden binnen de overheidssector;
  - Financiële leasingschulden;

De universiteiten bevestigen dat ze geen schulden in vreemde valuta hebben en dat het ook hun intentie niet is om schulden in vreemde valuta aan te gaan. Daarnaast hebben ze hoofdzakelijk leningen aangegaan buiten de overheidssector. Bijgevolg wordt de uitsplitsing in ESR principieel beperkt tot schulden in euro en financiële leasingsschulden.

Deelnemingen en vorderingen betreffen hoofdzakelijk kredietverleningen aan en deelnemingen in privébedrijven en worden overeenkomstig de gerapporteerde detaillering in de building blocks opgesplitst naar tegenpartij. Deelnemingen in incubatoren, wetenschapsparken en deelnemingen met niet marktconforme return worden gerapporteerd onder ESR 5 Kapitaaloverdrachten van andere sectoren (en niet onder ESR 8 Kredietverleningen en deelnemingen; andere financiële producten).

In de economische classificatie van januari 2020 werden een aantal facultatieve economische codes in de hoofdgroepen 8 en 9 toegevoegd. De Vlaamse universiteiten maken geen gebruik van deze niet verplicht toe te passen extra opdeling van de hoofdgroepen 8 en 9⁵ Het ESR-afsprakenkader werd wel aangepast voor wat betreft de specifieke 9-codes voor de prefinancieringen van uitgaven gefinancierd door de Europese subsidies.

---

⁴ De term "ESR-rapportering" betreft in deze topic specifiek volgende volumes van het rapporteringssjabloon: VO 14 "Uitvoering van de begroting in ESR", VO 15 "Afstemming interne stromen", VO 17 "Kruistabel ESR-COFOG over de uitvoeringsrekening van de uitgavenbegroting van het jaar" en VO 19 "Aansluiting Economisch-met het bedrijfseconomisch resultaat".

⁵ Economische classificatie Januari 2020, Algemene Gegevensbank DG Begroting en Beleidsevaluatie FOD Beleid en Ondersteuning [ESR Classificatie - HBR - Handleiding voor de Boekhoudregels](#)

3. De universiteiten bevestigen dat de goederen en diensten en de diverse goederen quasi uitsluitend aangekocht worden van leveranciers buiten de overheidssector. Bijgevolg wordt de ESR-classificatie met betrekking tot de "aankoop van niet-duurzame goederen en diensten" beperkt tot het gebruik van de codes 12.11 "Algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector – algemene werkingskosten" en 12.12 "Algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector – huurgelden van gebouwen". De giften en liberaliteiten, sponsoring en andere toelagen worden opgenomen onder ESR-uitgave code 3 "Inkomensoverdrachten". Bij nazicht van de verschillende kosten blijkt dat alleen detacheringen hoofdzakelijk plaats vinden in relatie met de overheid. De kosten geboekt op deze economische rekening zullen bijgevolg gerapporteerd worden onder code 12.21 "Algemene werkingskosten vergoed binnen de overheidssector".
4. De Vlaamse universiteiten rapporteren volgende interne stromen of interrelaties:
- **AHOVOKS:**
    - o De werkingsuitkeringen overeenkomstig de mededeling van AHOVOKS (toekenning 1ste geldstroom inclusief bedrag "verlegging van werkingsuitkering") worden gerapporteerd onder ESR-code 46.10 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector – Ministerie Vlaamse Gemeenschap".
    - o Ter vergoeding van de gemengde kosten voor de geïntegreerde academische activiteiten die in overleg gedragen worden door de hogescholen van herkomst, vindt een verrekening plaats. Deze verrekening gebeurt door middel van een verlegging van werkingsuitkeringen van de universiteit naar de geassocieerde hogescholen. Het verlegde bedrag van de werkingsuitkeringen wordt door de universiteiten opgenomen als uitgaande interne stroom onder ESR-code 41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector – aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid".
    - o De projecttoelagen Voorspongfonds in uitvoering van het relanceplan "Vlaamse Veerkracht" worden ESR matig gerapporteerd overeenkomstig de kostenmanual met financiële criteria verspreid via "Mijn Onderwijs".
    - o Onroerende investeringen en investeringsmachtigingen 1ste geldstroom - ESR code 66.11 "Kapitaaloverdrachten binnen de overheidssector – Ministerie Vlaamse Gemeenschap": Het bedrag overeenkomstig de mededeling AHOVOKS (toekenning) wordt opgenomen.
  - **BOF:** De ontvangen toelagen overeenkomstig de mededeling van WEWIS (toekenning) zoals boekhoudkundig opgenomen onder de 2de geldstroom worden gerapporteerd onder ESR-code 46.10 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - Ministerie Vlaamse Gemeenschap".
  - **IOF:** De ontvangen toelagen overeenkomstig het ministerieel besluit houdende de toekenning van een subsidie voor het industrieel onderzoekfonds zoals boekhoudkundig opgenomen onder de 3de geldstroom worden gerapporteerd onder ESR code 46.10 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - Ministerie Vlaamse Gemeenschap".
  - **FWO:** De ontvangen toelagen in het kader van projectonderzoek overeenkomstig de betaaloverzichten inclusief de infrastructuursubsidies⁶ worden opgenomen onder ESR-code 46.70 "Inkomensoverdrachten van andere eenheden van de overheid – FWO" (voor verdere

---

⁶ Infrastructuursubsidies "impulsfinanciering zware apparatuur"; "onderzoeksinfrastructuur"; "Vlaamse supercomputer" en "ESFRI".

toelichting zie infra Topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse Universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS).

- **FIO⁷**: De door de Vlaamse universiteiten geregistreerde omzet inclusief voorschotten en overhead met betrekking tot toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom) van het lopende boekjaar worden ESR-matig opgenomen onder ESR-code 46.40 "Inkomensoverdrachten van administratieve openbare instellingen (AOI) – Fonds voor Innoveren en Ondernemen" (voor verdere toelichting zie infra Topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse Universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS).

De hierboven genoemde interne stromen of interrelaties worden door de Vlaamse universiteiten opgenomen in VO 15 "Afstemming interne stromen" van de BCT, Begrotings- en consolidatietool (voorheen het EMOE sjabloon). De Vlaamse universiteiten vervullen de kolommen "EUR aangerekend", "EUR kasmatig" met betrekking tot de eigen ontvangsten alsook de kolom "EUR aangerekend" gerapporteerd door de tegenpartij. De afstemming met betrekking tot andere toelagen dan werkingstoelagen gebeurt enkel kasmatig.

- Omwille van consolidatieredenen wordt de eventuele geboekte omzet op de economische rekening 'waardewijziging projecten in uitvoering' (overeenkomstig de completed contract methode) met betrekking tot bovenstaande toelagen ESR-matig niet opgenomen.

Rol van de consolidator

Met de opmaak van het afsprakenkader is een belangrijke stap gezet naar meer uniformiteit en duidelijkheid in de ESR-rapportering van de Vlaamse universiteiten en in de ESR-matige relaties van de Vlaamse universiteiten met hun financiers. Deze aanpak moet/zal ertoe leiden dat de ESR-consolidatieverschillen m.b.t. de financiering v/d universiteiten op niveau van de Vlaamse overheid gevoelig zullen dalen. Voor de (materiële) consolidatieverschillen die alsnog opduiken, wordt volgende aanpak voorzien:

M.b.t. de rekeningen

- Op de korte termijn, d.i. voor de lopende stap in de rapporteringscyclus, staat de consolidator in voor het wegwerken van deze verschillen.
- De universiteit(-en) die mee aan de basis liggen van het verschil, worden ervan in kennis gesteld, met het verzoek om tegen de volgende stap in de rapporteringscyclus, in dialoog te gaan met de tegenpartij teneinde een meer nauwkeurige afstemming te bewerkstelligen, rekening houdend met de beginselen van het afsprakenkader.

M.b.t. de begrotingen

- De consolidator staat zelf in voor het wegwerken van deze verschillen.

5. Met betrekking tot de rapportering naar tegenpartij van de ontvangsten, andere dan de hierboven vernoemde interrelaties of interne stromen, wordt de gefactureerde omzet op de economische rekeningen opgenomen op de respectievelijke ESR-ontvangsten code door toepassing van volgende beslissingsregels per afzonderlijke economische rekening:

---

⁷ Fonds Innoveren en Ondernemen hierna FIO is het vroegere Hermesfonds, betreft een begrotingsfonds verbonden aan Agentschap innoveren en Ondernemen van de Vlaamse Overheid (VLAIO).

- a) De tegenpartij is duidelijk af te leiden uit de benaming van de reeds bestaande economische rekeningen:

Waar de uitsplitsing van de gefactureerde omzet naar tegenpartij ontegensprekelijk valt af te leiden uit de bestaande economische rekeningen wordt de uitsplitsing gemaakt op basis van de economische rekeningen.

- b) De tegenpartij is duidelijk af te leiden op basis van de aard van de opbrengst:

Indien de tegenpartij duidelijk valt af te leiden op basis van de opbrengstsoort, wordt een aannamen op basis van redelijkheid genomen:

Verkopen aan gezinnen	Verkopen aan bedrijven	Verkopen aan het buitenland
Inschrijvingsgelden, huuropbrengsten, opbrengsten studentenrestaurants en opbrengsten uit verkoop van boeken en cursussen	Onderwijstoelagen, auteursrechten, wetenschappelijke prijzen	Onderwijstoelagen EU en andere
Opleiding derden, verkoop publicaties en abonnementen	Giften	
Legaten	Exploitatie terreinen, facilitaire dienstverlening	
Verhuur gebouwen, studentenkamers, studio's		
Inkomsten bibliotheken		
Sportactiviteiten, buspas, lidmaatschapsgelden		

- c) De ontvangst wordt hoofdzakelijk ontvangen van één bepaalde tegenpartij:

Indien bij nazicht van de gefactureerde omzet geboekt op de economische rekeningen één tegenpartij duidelijk doorweegt, wordt de gefactureerde omzet van deze economische rekening volledig toegewezen aan deze tegenpartij.

- d) Er kan geen tegenpartij gedefinieerd worden op basis van bovenstaande regels:

Indien bovenstaande regels niet voldoen, wordt de uitsplitsing procentueel gemaakt dit om de correctheid van de toewijzing te maximaliseren mits een haalbare manuele inspanning. Telkens aan de start van een driejarige periode zullen de universiteiten manueel in detail de uitsplitsing nagaan. Daarna worden de percentages ongewijzigd drie jaar lang toegepast.

6. De toepassing van VABN adviezen 2018/10 betreffende het boeken van subsidies die als inkomensoverdrachten worden getypeerd en 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies vereist dat de toegekende subsidies moeten matchen met de gesubsidieerde uitgaven (toepassing zie infra Topic 6: VABN-adviezen). Voor de onderzoeksprojecten waarvoor de completed contract methode (hierna CCM genoemd) overeenkomstig de bedrijfseconomische boekhouding wordt toegepast zal de geboekte omzet op de desbetreffende economische

rekening "Waardewijziging projecten in uitvoering" opgenomen worden op de respectievelijke ESR- codes.

3.2 Aannamen balans

Activa	Aannamen
VASTE ACTIVA	
20 – Oprichtingskosten	Geen aannamen
21 – Immateriële activa	Geen aannamen
22/27 – Materiële vaste activa	Investerings in terreinen en gebouwen betreffen hoofdzakelijk aanschaffingen buiten de overheidssector.
28 – Financiële vaste activa	<p>Vorderingen en deelnemingen worden geregistreerde onder ESR 8 "Kredietverleningen en deelnemingen" en betreffen hoofdzakelijk kredietverlening aan of participaties in privébedrijven en worden overeenkomstig de gerapporteerde detaillering in de building blocks opgesplitst naar tegenpartij</p> <p>Een kapitaalbreng in privébedrijven wordt echter als kapitaaloverdracht onder ESR 5 "Kapitaaloverdrachten van andere sectoren" geregistreerd indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De universiteit weinig of niets in ruil krijgt voor de kapitaalbreng; - De verwachte return niet marktconform is; - De inbreng gebeurd in een entiteit met grote geaccumuleerde verliezen. <p>Een participatie in incubatoren en wetenschapsparken wordt gerapporteerd onder ESR 5 "Kapitaaloverdrachten van andere sectoren".</p>
VLOTTENDE ACTIVA	
29 – Vorderingen op meer dan één jaar	Geen aannamen
3 – Voorraden	Geen aannamen
37 – Projecten in uitvoering	Toepassing VABN-advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies (zie infra topic 6: VABN adviezen)
40/41 – Handelsvorderingen en overige vorderingen	Geen aannamen
50/53 - Geldbeleggingen	Geen aannamen
54/58 – Liquide middelen	Geen aannamen
49 – Overlopende rekeningen	Geen aannamen

Passiva	Aannamen
EIGEN VERMOGEN	
10 – Fondsen	Geen aannamen
12 – Herwaarderingsmeerwaarden	Geen aannamen
13 – Bestemde fondsen	Geen aannamen
14 – Overgedragen winst/verlies	Geen aannamen
15 – Kapitaalsubsidies	Geen aannamen
VOORZIENINGEN	
16 – Voorzieningen	Geen aannamen
SCHULDEN OP MEER DAN EEN JAAR	
17 – Schulden op meer dan één jaar	Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – aannamen 1 en 2. Leningen bij kredietinstellingen zijn hoofdzakelijk euro leningen aangegaan buiten de overheidssector Overige leningen zijn hoofdzakelijk euro leningen aangegaan buiten de overheidssector
42/48 – Schulden op ten hoogste één jaar	Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen– aannamen 1 en 2 . Leningen bij kredietinstellingen zijn hoofdzakelijk euro leningen aangegaan buiten de overheidssector Overige leningen zijn hoofdzakelijk euro leningen aangegaan buiten de overheidssector
46 – Ontvangen vooruitbetalingen op projecten	Toepassing VABN advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies zie infra topic 6: VABN-adviezen
48 – Doorstorting aan partners	Doorstorting aan partners worden ESR-matig niet opgenomen
49 – Overlopende rekeningen	Geen aannamen

3.3 Aannamen resultatenrekening

Opbrengsten	Aannamen
BEDRIJFSOPBRENGSTEN	
700 – Overheidstoelagen en subsidies – basisfinanciering (1ste geldstroom)	Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 4 De vordering vakantiegeld wordt ESR-matig niet opgenomen
701 – Overheidsbijdragen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 4 en aanvullend topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of

Opbrengsten	Aannamen
	interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS.
702 – Overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 4 en aanvullend topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS.
703 – Contractonderzoek met de privé – sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
704 – Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	<p>Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5</p> <p>De projecttoelagen Voorspongfonds in uitvoering van het relanceplan “Vlaamse Veerkracht” worden ESR matig gerapporteerd overeenkomstig de kostenmanual met financiële criteria verspreid via “Mijn Onderwijs”</p> <p>Inschrijvingsgelden, huuropbrengsten, opbrengsten studentenrestaurants en opbrengsten uit verkoop van boeken en cursussen worden geacht ontvangen te worden van gezinnen</p> <p>Onderwijstoelagen, auteursrechten, wetenschappelijke prijzen worden geacht ontvangen te worden van bedrijven</p> <p>Opleiding derden, verkoop publicaties en abonnementen: worden geacht ontvangen te worden van gezinnen</p> <p>Onderwijstoelagen EU en andere worden geacht ontvangen te worden van het buitenland</p>
71 – Waardewijzigingen projecten in uitvoering	Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering 3.1 Beginselen – Aannamen 6 en topic 6: VABN-advies - toepassing VABN advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies; omwille van consolidatie wordt de completed contract methode (CCM) ESR-matig niet opgenomen daar waar inkomsten als interrelaties worden gerapporteerd
72 – Geproduceerde vaste activa	Geen aannamen
73 – Giften, schenkingen en legaten	<p>Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5</p> <p>Giften worden ontvangen van bedrijven en legaten van gezinnen</p>

Opbrengsten	Aannamen
74 – Andere bedrijfsopbrengsten	<p>Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5</p> <p>De andere bedrijfsopbrengsten werden uitgesplitst en de classificatie naar ESR bepaald op basis van volgende aannamen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exploitatie terreinen, facilitaire dienstverlening: verkoop aan bedrijven - Verhuur gebouwen, studentenkamers, studio's: verkoop aan gezinnen - Inkomsten bibliotheken: verkoop aan gezinnen; - Sportactiviteiten, buspas, lidmaatschapsgelden: verkoop aan gezinnen - De kinderdagverblijven zijn specifiek voor KU Leuven; de toelagen ontvangen van Kind en Gezin worden opgenomen onder ESR code 38.60 "Inkomensoverdrachten" - Recuperatie van kosten zie infra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
FINANCIËLE OPBRENGSTEN	
75 – Financiële opbrengsten	<p>Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 1</p> <p>Deze opbrengsten worden hoofdzakelijk ontvangen buiten de overheidssector</p> <p>Financiële opbrengsten met betrekking tot rechtstreeks aangekochte overheidsobligaties worden opgenomen als "binnen de overheidssector"</p>
RESULTAATVERWERKING	
79 - Resultaatverwerking	Geen aannamen

Kosten	Aannamen
BEDRIJFSKOSTEN	
60 – Aankoop goederen	<p>Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 3</p> <p>Aankopen worden geacht plaats te vinden buiten de overheidssector</p>
61 – Diensten en diverse goederen	<p>Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 3</p> <p>Aankopen worden geacht plaats buiten de overheidssector</p>

	De giften en liberaliteiten, sponsoring en andere toelagen worden opgenomen onder ESR-uitgave code 3 "Inkomensoverdrachten"
62 – Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	Geen aannamen
63 – Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	Geen aannamen
64 – Andere bedrijfskosten	Geen aannamen
66B – Niet-recurrente bedrijfskosten	Geen aannamen
FINANCIËLE KOSTEN	
65 – Financiële kosten	<p>Zie supra topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 1</p> <p>Deze kosten worden hoofdzakelijk gemaakt buiten de overheidssector. Waar materieel en van toepassing worden deze kosten opgenomen als "binnen de overheidssector"</p> <p>Financiële kosten met betrekking tot rechtstreeks aangekochte overheidsobligaties worden opgenomen als "binnen de overheidssector"</p>
RESULTAATVERWERKING	
69 – Resultaatverwerking	Geen aannamen

Topic 4 : ESR-concordantietabel⁸

Onderstaande tabel detailleert de mapping tussen het rekeningstelsel overeenkomstig het boekhoudbesluit d.d. 19/07/2024⁹ en de ESR-codificatie. Tevens worden in deze tabel de principes en beginselen die besproken werden onder topic 2 "Algemene werkwijze bij het invullen van de ESR- rapportering " en topic 3 "Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering" verbijzonderd.

4.1 Balans

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
10	Fondsen				
10	Fondsen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
12	Herwaarderingsmeerwaarden				
120	Herwaarderingsmeerwaarden op immateriële vaste activa	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
121	Herwaarderingsmeerwaarden op materiële vaste activa	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
122	Herwaarderingsmeerwaarden op financiële vaste activa	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
124	Terugneming van waardeverminderingen op geldbeleggingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
13	Bestemde fondsen				
13	Bestemde fondsen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
14	Overgedragen resultaat				
14	Overgedragen resultaat	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
15	Kapitaalsubsidies				
15	Kapitaalsubsidies	66.11	Investeringsbijdragen van de institutionele overheid	Opname nieuwe kapitaalsubsidies van het boekjaar	Geen aannamen
15	Kapitaalsubsidies	02.99	Niet op te nemen	Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen	Geen aannamen
16	Voorzienen				
160	Voorzienen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
161	Voorzienen voor belastingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen

⁸ De ESR-concordantietabel is van toepassing voor de invulling van volgende volumes van het rapporteringssjabloon: VO 14 "Uitvoering van de begroting in ESR", VO 15 "Afstemming interne stromen", VO 17 "Kruistabel ESR-COFOG over de uitvoeringsrekening van de uitgavenbegroting van het jaar" en VO 19 "Aansluiting Economisch-met het bedrijfseconomisch resultaat".

⁹ Tot en met begrotingsopmaak en jaarrekening 2025 zijn de boekhoud – en begrotingsbesluiten met betrekking tot de Vlaamse universiteiten d.d. 21 december 2007 van toepassing. Vanaf begrotingsopmaak en jaarrekening 2026 zijn de boekhoud- en begrotingsbesluiten d.d. 19 juli 2024 van toepassing.

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
162	Voorzieningen voor grote herstellings- en grote onderhoudswerken	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
163	Voorzieningen voor milieuverplichtingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
164-165	Voorzieningen voor overige risico's en kosten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
167	Voorzieningen voor terug te betalen subsidies, legaten en schenken met terugnemingsrecht	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
17	Schulden op meer dan één jaar				
170	Achtergestelde leningen	91.10 96.10	Aflossingen van de schuld in euro Opbrengsten van leningen in euro	ESR-uitgave: Terugbetalingen van het boekjaar ESR-ontvangst: Geleend bedrag jaar ontvangst opname lening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2
171	Niet achtergestelde obligatieleningen	91.10 96.10	Aflossingen van de schuld in euro Opbrengsten van leningen in euro	ESR-uitgave: Terugbetalingen van het boekjaar ESR-ontvangst: Geleend bedrag jaar ontvangst opname lening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2
172	Leasingschulden en soortgelijke	91.70 96.70	Aflossingen bij financiële leasings Opbrengsten van leningen inzake financiële leasings	ESR-uitgave: Terugbetalingen van het boekjaar ESR-ontvangst: Geleend bedrag jaar ontvangst opname lening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2
173	Kredietinstellingen	91.10 91.20 96.10 96.20	Aflossingen van de schuld in euro Aflossingen van de schuld in vreemde valuta Opbrengsten van leningen in euro Opbrengst van leningen in vreemde valuta	ESR-uitgave: Terugbetalingen van het boekjaar ESR-ontvangst: Geleend bedrag jaar ontvangst opname lening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Leningen bij kredietinstellingen zijn hoofdzakelijk euro leningen aangegaan buiten de overheidssector.
174	Overige leningen	91.10 91.20 91.70 96.10 96.20 96.70	Aflossingen van de schuld in euro Aflossingen van de schuld in vreemde valuta Aflossing bij financiële leasings Opbrengst van leningen in euro Opbrengst van de schuld in vreemde valuta Opbrengst van leningen inzake financiële leasings	ESR-uitgave: Terugbetalingen van het boekjaar ESR-ontvangst: Geleend bedrag jaar ontvangst opname lening	Zie Topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2. Overige leningen zijn hoofdzakelijk euro leningen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
175	Handelsschulden	02.99	Niet op te nemen	Uitsluitend mutaties opnemen indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen
179	Overige schulden	91.10 91.20 91.70 96.10 96.20 96.70	Aflossingen van de schuld in euro Aflossingen van de schuld in vreemde valuta Aflossing bij financiële leasings Opbrengst van leningen in euro Opbrengst van de schuld in vreemde valuta Opbrengst van leningen inzake financiële leasings	ESR-uitgave: Terugbetalingen van het boekjaar ESR-ontvangst: Geleend bedrag jaar ontvangst opname lening	Overige leningen zijn hoofdzakelijk euro leningen
20	Oprichtingskosten				
200	Kosten van oprichting	74.40 02.99	Verwerving van patenten, octrooien en andere immateriële goederen Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Geen aannamen
201	Kosten bij uitgifte van leningen en disagio	74.40 02.99	Verwerving van patenten, octrooien en andere immateriële goederen Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Geen aannamen
202	Overige oprichtingskosten	74.40 02.99	Verwerving van patenten, octrooien en andere immateriële goederen Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Geen aannamen
204	Herstructureringskosten	74.40 02.99	Verwerving van patenten, octrooien en andere immateriële goederen Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Geen aannamen
21	Immateriële vaste activa				

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
210	Kosten van onderzoek en ontwikkeling	74.40 02.99	Verwerving van patenten, octrooien en andere immateriële goederen Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Geen aannamen
211	Concessies, octrooien, licenties, knowhow merken en andere gelijkaardige rechten	74.40 02.99	Verwerving van patenten, octrooien en andere immateriële goederen Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Geen aannamen
212	Goodwill	74.40 02.99	Verwerving van patenten, octrooien en andere immateriële goederen Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Geen aannamen
213	Vooruitbetalingen	74.40 02.99	Verwerving van patenten, octrooien en andere immateriële goederen Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Geen aannamen
22	Terreinen en gebouwen				
220	Terreinen	71.11 71.12 02.99	Aankoop van gronden binnen de overheidssector Aankoop van gronden in andere sectoren dan de overheidssector Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Betreffen hoofdzakelijk aanschaffingen buiten de overheidssector.
221	Gebouwen	71.31 71.32 72.00 02.99	Aankoop van bestaande gebouwen binnen de overheidssector Aankoop van bestaande gebouwen in andere sectoren dan de overheidssector Nieuwbouw van gebouwen Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Betreffen hoofdzakelijk aanschaffingen buiten de overheidssector.

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
222	Bebouwde terreinen	71.11 71.12 02.99	Aankoop van gronden binnen de overheidssector Aankoop van gronden in andere sectoren dan de overheidssector Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Betreffen hoofdzakelijk aanschaffingen buiten de overheidssector.
223	Overige zakelijke rechten op onroerende goederen	71.11 71.12 71.31 71.32 02.99	Aankoop van gronden binnen de overheidssector Aankoop van gronden in andere sectoren dan de overheidssector Aankoop van bestaande gebouwen in andere sectoren dan de overheidssector Aankoop van bestaande gebouwen in andere sectoren dan de overheidssector Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Betreffen hoofdzakelijk aanschaffingen buiten de overheidssector
23	Installaties, machines en uitrusting				
2300	Installaties, machines en uitrusting	74.22 02.99	Verwerving van overig materieel Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Geen aannamen
24	Meubilair en rollend materieel				
2400	Meubilair en rollend materieel	74.22 74.10 02.99	Verwerving van overig materieel Aankoop van vervoermaterieel Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Geen aannamen
25	Leasing en soortgelijke rechten				

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
250	Terreinen en gebouwen	71.11 71.12 71.31 71.32 72.00 02.99	Aankoop van gronden binnen de overheidssector Aankoop van gronden in andere sectoren dan de overheidssector Aankoop van bestaande gebouwen binnen de overheidssector Aankoop van bestaande gebouwen in andere sectoren dan de overheidssector Nieuwbouw van gebouwen Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Betreffen hoofdzakelijk aanschaffingen buiten de overheidssector.
251	Installaties, machines en uitrusting	74.22 02.99	Verwerving van overig materieel Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Geen aannamen
252	Meubilair en rollend materieel	74.22 74.10 02.99	Verwerving van overig materieel Aankoop van vervoermaterieel Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Geen aannamen
26	Overige materiële vaste activa				
260	Overige materiële vaste activa - Aanschaffingswaarde	74.22 74.50 71.31 71.32 02.99	Verwerving van overig materieel Verwerving van waardevolle voorwerpen Aankoop van bestaande gebouwen binnen de overheidssector Aankoop van bestaande gebouwen in andere sectoren dan de overheidssector Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	Betreffen hoofdzakelijk aanschaffingen buiten de overheidssector.
27	Activa in aanbouw en vooruitbetalingen				
27	Activa in aanbouw en vooruitbetalingen op vaste activa in aanbouw	72.00 71.31	Nieuwbouw van gebouwen Aankoop van bestaande gebouwen binnen de overheidssector	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening indien gelinkt aan gebouwen en inrichting van de gebouwen	Betreffen hoofdzakelijk aanschaffingen buiten de overheidssector.

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
		71.32	Aankoop van bestaande gebouwen in andere sectoren dan de overheidssector		
		02.99	Niet op te nemen	Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	
27	Voorschotfacturatie vaste activa Vooruitbetalingen op vaste activa in aanbouw	74.10	Aankoop van vervoermaterieel	ESR-uitgave: Opname van de aankopen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening	Geen aannamen
		74.22	Verwerving van overig materieel		
		74.40	Verwerving van patenten, octrooien en andere immateriële goederen		
		02.99	Niet op te nemen	Geen opname van de jaarlijkse afschrijvingen of geboekte meer- of minwaarden	
28	Financiële vaste activa				
280	Deelnemingen in verbonden vennootschappen	51.22	Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren - Overige kapitaaloverdrachten aan privébedrijven	ESR-uitgave: Opname van de aanschaffingen minus de nog te storten bedragen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2
		81.42	Deelnemingen in privébedrijven		Deelnemingen (en exit van een deelneming) in incubatoren en deelnemingen met niet marktconforme return worden gerapporteerd onder ESR 5 Kapitaaloverdrachten van andere sectoren (en niet onder ESR 8 Kredietverleningen en deelnemingen; andere financiële producten).
		57.20	Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren - Overige kapitaaloverdrachten van bedrijven	ESR-ontvangst: Opname van de verkopen van het boekjaar op basis van de actuele kasbeweging en niet op basis van de meer- of minderwaarde in de resultatenrekening	Andere deelnemingen betreffen hoofdzakelijk kredietverleningen aan en deelnemingen in privébedrijven en worden overeenkomstig de gerapporteerde detaillering in de building blocks opgesplitst naar tegenpartij
		86.10	Vereffeningen van deelnemingen in privébedrijven		
		02.99	Niet op te nemen	Geen opname van geboekte meer-en minwaarden	
281	Vorderingen op verbonden entiteiten	51.22	Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren - Overige kapitaaloverdrachten aan privébedrijven	ESR-uitgave: Opname van de aanschaffingen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2
		81.12	Kredietverleningen aan privébedrijven		Vorderingen (en exit van een vordering) in incubatoren en deelnemingen met niet marktconforme return worden gerapporteerd onder ESR 5 Kapitaaloverdrachten van andere sectoren (en niet onder ESR 8 Kredietverleningen en deelnemingen; andere financiële producten).
		57.20	Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren - Overige kapitaaloverdrachten van bedrijven	ESR-ontvangst: Opnamen van de aflossingen van het boekjaar	
		86.10	Kredietaflossingen door bedrijven		
		02.99	Niet op te nemen	Geen opname van geboekte meer-en minwaarden	Andere vorderingen betreffen hoofdzakelijk kredietverleningen aan en deelnemingen in privébedrijven en worden overeenkomstig de gerapporteerde detaillering in de building blocks opgesplitst naar tegenpartij

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
282	Deelnemingen in andere rechtspersonen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat -	51.22 81.42 57.20 86.10 02.99	Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren - Overige kapitaaloverdrachten aan privébedrijven Deelnemingen in privébedrijven Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren - Overige kapitaaloverdrachten van bedrijven Vereffeningen van deelnemingen in privébedrijven Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aanschaffingen minus de nog te storten bedragen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening ESR-ontvangst: Opname van de verkopen van het boekjaar op basis van de actuele kasbeweging en niet op basis van de meer- of minderwaarde in de resultatenrekening Geen opname van geboekte meer-en minwaarden	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Deelnemingen (en exit van een deelneming) in incubatoren en deelnemingen met niet marktconforme return worden gerapporteerd onder ESR 5 Kapitaaloverdrachten van andere sectoren (en niet onder ESR 8 Kredietverleningen en deelnemingen; andere financiële producten). Andere deelnemingen betreffen hoofdzakelijk kredietverleningen aan en deelnemingen in privébedrijven en worden overeenkomstig de gerapporteerde detaillering in de building blocks opgesplitst naar tegenpartij
283	Vorderingen op andere rechtspersonen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	51.22 81.12 57.20 86.10 02.99	Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren - Overige kapitaaloverdrachten aan privébedrijven Deelnemingen in privébedrijven Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren - Overige kapitaaloverdrachten van bedrijven Vereffeningen van deelnemingen in privébedrijven Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aanschaffingen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening ESR-ontvangst: Opnamen van de aflossingen van het boekjaar Geen opname van geboekte meer-en minwaarden	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Vorderingen (en exit van een vordering) in incubatoren en deelnemingen met niet marktconforme return worden gerapporteerd onder ESR 5 Kapitaaloverdrachten van andere sectoren (en niet onder ESR 8 Kredietverleningen en deelnemingen; andere financiële producten). Andere vorderingen betreffen hoofdzakelijk kredietverleningen aan en deelnemingen in privébedrijven en worden overeenkomstig de gerapporteerde detaillering in de building blocks opgesplitst naar tegenpartij
284	Andere aandelen	51.22 81.42 57.20 86.10 02.99	Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren - Overige kapitaaloverdrachten aan privébedrijven Deelnemingen in privébedrijven Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren - Overige kapitaaloverdrachten van bedrijven Vereffeningen van deelnemingen in privébedrijven Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aanschaffingen minus de nog te storten bedragen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening ESR-ontvangst: Opname van de verkopen van het boekjaar op basis van de actuele kasbeweging en niet op basis van de meer- of minderwaarde in de resultatenrekening Geen opname van geboekte meer-en minwaarden	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Deelnemingen (en exit van een deelneming) in incubatoren en deelnemingen met niet marktconforme return worden gerapporteerd onder ESR 5 Kapitaaloverdrachten van andere sectoren (en niet onder ESR 8 Kredietverleningen en deelnemingen; andere financiële producten). Andere deelnemingen betreffen hoofdzakelijk kredietverleningen aan en deelnemingen in privébedrijven en worden overeenkomstig de gerapporteerde detaillering in de building blocks opgesplitst naar tegenpartij
285	Overige vorderingen - Vorderingen op rekening	51.22 81.12 57.20	Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren - Overige kapitaaloverdrachten aan privébedrijven Deelnemingen in privébedrijven	ESR-uitgave: Opname van de aanschaffingen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening ESR-ontvangst: Opnamen van de aflossingen van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Vorderingen (en exit van een vordering) in incubatoren en deelnemingen met niet marktconforme return worden gerapporteerd onder ESR 5 Kapitaaloverdrachten van andere

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
		86.10 02.99	Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren - Overige kapitaaloverdrachten van bedrijven Vereffeningen van deelnemingen in privébedrijven Niet op te nemen	Geen opname van geboekte meer-en minwaarden	sectoren (en niet onder ESR 8 Kredietverleningen en deelnemingen; andere financiële producten). Andere vorderingen betreffen hoofdzakelijk kredietverleningen aan en deelnemingen in privébedrijven en worden overeenkomstig de gerapporteerde detaillering in de building blocks opgesplitst naar tegenpartij
288	Borgtochten betaald in contanten	81.12 86.10 02.99	Kredietverlening aan privébedrijven Vereffeningen van deelnemingen in privébedrijven Niet op te nemen	ESR-uitgave: Opname van de aanschaffingen van het boekjaar op basis van de toelichting in de jaarrekening ESR-ontvangst: Opnamen van de aflossingen van het boekjaar Geen opname van geboekte meer-en minwaarden	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Hoofdzakelijk kredietverleningen aan en deelnemingen in privébedrijven en worden overeenkomstig de gerapporteerde detaillering in de building blocks opgesplitst naar tegenpartij
29	Vorderingen op meer dan één jaar				
290	Handelsvorderingen	02.99	Niet op te nemen		Geen aannamen
291	Overige vorderingen- Leningen aan bedrijven	81.12 86.10	Kredietverlening aan privébedrijven Kredietaflossingen door bedrijven	ESR-uitgave: Vorderingen op rekening: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-uitgave ESR-ontvangst: Vorderingen op rekening: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een daling is resulteert dit in een ESR-ontvangst	Geen aannamen
2910	Overige vorderingen- Studiefinancieringen	83.00 87.20	Kredietverleningen aan gezinnen Kredietaflossingen door gezinnen	Studiefinancieringen: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-uitgave Studiefinancieringen: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een daling is resulteert dit in een ESR-ontvangst	Geen aannamen
2910	Overige vorderingen- Leningen aan andere onderwijsinstellingen	85.15	Kredietverleningen aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid	Leningen aan andere onderwijsinstellingen: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
		89.15	Kredietaflossingen van onderwijsinstellingen van de institutionele overheid	de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-uitgave Leningen aan andere onderwijsinstellingen: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een daling is resulteert dit in een ESR-ontvangst	
2910	Overige vorderingen- Leningen aan VZW's	82.00	Kredietverleningen aan vzw's ten behoeve van de gezinnen	Leningen aan VZW's: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-uitgave	Geen aannamen
		87.10	Kredietaflossingen door vzw's ten behoeve van de gezinnen	Leningen aan VZW's: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een daling is resulteert dit in een ESR-ontvangst	
2919	Overige vorderingen - Geboekte waardeverminderingen	02.99	Niet op te nemen	Geen opname geboekte waardeverminderingen	Geen aannamen
3	Vorraden, projecten en bestellingen in uitvoering				
300	Vorraden - Aanschaffingswaarde	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
37	Projecten in uitvoering	84.17	Prefinanciering in het kader van de Europese subsidies	Opname van de bijkomende vordering ten aanzien van de EU van het boekjaar (positieve mutatie)	Toepassing VABN-advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies (zie infra Topic 6: VABN adviezen)
		88.17	Terugbetaling van de EU in het kader van de geprefinancierde uitgaven door de entiteit	Opname van de afnemende vordering ten aanzien van de EU van het boekjaar (negatieve mutatie)	
		02.99	Niet op te nemen	Opname van de mutatie van de vordering ten aanzien van andere projecten dan van de EU van het boekjaar: niet opgenomen in de ESR-rapportering	
40	Handelsvorderingen				
400	Handelsdebiteuren	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
401	Te innen wissels	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
404	Te innen opbrengsten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
406	Vooruitbetalingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
407	Dubieuze vorderingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
409	Geboekte waardeverminderingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
41	Overige vorderingen				
411	Terug te vorderen BTW	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
412	Terug te vorderen belastingen en voorheffingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
414	Te innen opbrengsten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
416	Diverse vorderingen	02.99	Niet op te nemen	Diverse vorderingen: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-uitgave	Geen aannamen
416	Diverse vorderingen	83.00	Kredietverleningen aan gezinnen	Diverse vorderingen: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-uitgave	Geen aannamen
416	Diverse vorderingen	87.20	Kredietaflossingen door gezinnen	Diverse vorderingen: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een daling is resulteert dit in een ESR-ontvangst	Geen aannamen
416	Diverse vorderingen - Studiefinanciering	83.00	Kredietverleningen aan gezinnen	Studiefinanciering: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-uitgave	Geen aannamen
416	Diverse vorderingen - Studiefinanciering	87.20	Kredietaflossingen door gezinnen	Studiefinanciering: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een daling is resulteert dit in een ESR-ontvangst	Geen aannamen
416	Diverse vorderingen – Leningen aan bedrijven	81.12	Kredietverleningen aan privébedrijven	Leningen aan bedrijven: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
				Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-uitgave	
416	Diverse vorderingen – Leningen aan bedrijven	86.10	Kredietaflossingen door bedrijven	Leningen aan bedrijven: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een daling is resulteert dit in een ESR-ontvangst	Geen aannamen
416	Diverse vorderingen - Leningen aan andere onderwijsinstellingen	85.15	Kredietverleningen aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid	Leningen aan andere onderwijsinstellingen: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-uitgave	Geen aannamen
416	Diverse vorderingen - Leningen aan andere onderwijsinstellingen	89.15	Kredietaflossingen van onderwijsinstellingen van de institutionele overheid	Leningen aan andere onderwijsinstellingen: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een daling is resulteert dit in een ESR-ontvangst	Geen aannamen
416	Diverse vorderingen - Leningen aan VZW's	82.00	Kredietverleningen aan vzw's ten behoeve van de gezinnen	Leningen aan VZW's: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-uitgave	Geen aannamen
416	Diverse vorderingen - Leningen aan VZW's	87.10	Kredietaflossingen door vzw's ten behoeve van de gezinnen	Leningen aan VZW's: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een daling is resulteert dit in een ESR-ontvangst	Geen aannamen
417	Dubieuze debiteuren	02.99	Niet op te nemen	Geen opname dubieuze debiteuren	Geen aannamen
418	Borgtochten betaald in contanten	81.12	Kredietverleningen aan privébedrijven	Kredietverleningen aan privébedrijven: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een stijging is resulteert dit in een ESR-uitgave	Geen aannamen
418	Borgtochten betaald in contanten	86.10	Kredietaflossingen door bedrijven	Kredietverleningen aan privébedrijven: opname mutaties van het boekjaar uitsluitend indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening. Indien de mutatie een daling is resulteert dit in een ESR-ontvangst	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
419	Geboekte waardeverminderingen	02.99	Niet op te nemen	Geen opname geboekte waardeverminderingen	Geen aannamen
42	Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen				
42	Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	96.10 96.70	Opbrengst van leningen in euro Opbrengst van leningen inzake financiële leasing	ESR-ontvangst: Opname nieuwe schulden van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Overige leningen zijn euro leningen
42	Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	91.10 91.70	Aflossingen van de schuld in euro Aflossingen bij financiële leasing	ESR-uitgave: Terugbetalingen van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Overige leningen zijn euro leningen
43	Financiële schulden				
430	Kredietinstellingen - leningen op rekening met vaste termijn	96.10 96.30	Opbrengst van leningen in euro Opbrengst van leningen binnen de overheidssector	ESR-ontvangst: Terugbetalingen van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Leningen bij kredietinstellingen worden geacht betrekking te hebben op euro leningen aangegaan buiten de overheidssector
430	Kredietinstellingen - leningen op rekening met vaste termijn	91.10 91.30	Aflossing van de schuld in euro Aflossing van leningen binnen de overheidssector	ESR-uitgave: Opname nieuwe schulden van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Leningen bij kredietinstellingen worden geacht betrekking te hebben op euro leningen aangegaan buiten de overheidssector
431	Kredietinstellingen – promessen	96.10	Opbrengst van leningen in euro	ESR-ontvangst: Opname nieuwe schulden van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Leningen bij kredietinstellingen worden geacht betrekking te hebben op euro leningen aangegaan buiten de overheidssector
431	Kredietinstellingen – promessen	91.10	Aflossingen van de schuld in euro	ESR-uitgave: Terugbetalingen van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Leningen bij kredietinstellingen worden geacht betrekking te hebben op euro leningen aangegaan buiten de overheidssector
431	Kredietinstellingen – promessen	96.10	Opbrengst van leningen in euro	ESR-ontvangst: Opname nieuwe schulden van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Leningen bij kredietinstellingen worden geacht betrekking te hebben op euro leningen aangegaan buiten de overheidssector
432	Kredietinstellingen – Acceptkredieten	91.10	Aflossingen van de schuld in euro	ES-uitgave: Terugbetalingen van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Leningen bij kredietinstellingen worden geacht betrekking te hebben op euro leningen aangegaan buiten de overheidssector

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
432	Kredietinstellingen – Acceptkredieten	96.10	Opbrengst van leningen in euro	ESR-ontvangst: Opname nieuwe schulden van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2. Leningen bij kredietinstellingen worden geacht betrekking te hebben op euro leningen aangegaan buiten de overheidssector
433	Kredietinstellingen - schulden in R/C	91.10	Aflossingen van de schuld in euro	ESR-uitgave: Terugbetalingen van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Leningen bij kredietinstellingen worden geacht betrekking te hebben op euro leningen aangegaan buiten de overheidssector
433	Kredietinstellingen - schulden in R/C	96.10	Opbrengst van leningen in euro	ESR-ontvangst: Opname nieuwe schulden van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Leningen bij kredietinstellingen worden geacht betrekking te hebben op euro leningen aangegaan buiten de overheidssector
439	Overige leningen	91.10 91.30 91.70	Aflossingen van de schuld in euro Aflossingen van de schuld binnen de overheidssector Aflossingen bij financiële leasings	ESR-uitgave: Opname nieuwe schulden van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Overige leningen zijn hoofdzakelijk euro leningen
439	Overige leningen	96.10 96.30 96.70	Opbrengst van leningen in euro Opbrengst van leningen binnen de overheidssector Opbrengst van leningen inzake financiële leasings	ESR-ontvangst: Terugbetalingen van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2 Overige leningen zijn hoofdzakelijk euro leningen
44	Handelsschulden				
440	Leveranciers	02.99	Niet op te nemen	Uitsluitend mutaties opnemen indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen
441	Te betalen wissels	02.99	Niet op te nemen	Uitsluitend mutaties opnemen indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen
444	Te ontvangen facturen	02.99	Niet op te nemen	Uitsluitend mutaties opnemen indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen
45	Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten				
450	Geraamd bedrag der belastingschulden	02.99	Niet op te nemen	Uitsluitend mutaties opnemen indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
451	Te betalen BTW	02.99	Niet op te nemen	Uitsluitend mutaties opnemen indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen
452	Te betalen belastingen en taksen	02.99	Niet op te nemen	Uitsluitend mutaties opnemen indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen
453	Ingehouden voorheffingen	02.99	Niet op te nemen	Uitsluitend mutaties opnemen indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen
454	RSZ	02.99	Niet op te nemen	Uitsluitend mutaties opnemen indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen
455	Bezoldigingen	02.99	Niet op te nemen	Uitsluitend mutaties opnemen indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen
456	Vakantiegeld	02.99	Niet op te nemen	Uitsluitend mutaties opnemen indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen
459	Andere sociale schulden	02.99	Niet op te nemen	Uitsluitend mutaties opnemen indien deze geen debet of credit veroorzaken in de resultatenrekening.	Geen aannamen
46	Ontvangen vooruitbetalingen op projecten				
46	Ontvangen vooruitbetalingen op projecten	91.40 96.40 02.99	Terugbetaling van prefinanciering van de EU Prefinancieringen door de EU van door Europese subsidies gefinancierde uitgaven Niet op te nemen	Opname van de mutatie van de schuld ten aanzien van de EU van het boekjaar.	VABN-advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies (zie infra Topic 6: VABN adviezen)
48	Overige schulden				
480	Vervallen obligaties en coupons	81.12	Kredietverleningen aan bedrijven	ESR-uitgave: Opname nieuwe schulden van het boekjaar	Geen aannamen
480	Vervallen obligaties en coupons	86.10	Kredietaflossingen door bedrijven	ESR-ontvangst: Terugbetalingen van het boekjaar	Geen aannamen
488	Borgtochten ontvangen in contanten	96.10	Opbrengst van de schuld in euro	ESR-uitgave: Opname nieuwe borgtochten van het boekjaar	Geen aannamen
488	Borgtochten ontvangen in contanten	91.10	Aflossing van de schuld in euro	ESR-ontvangst: Terugbetalingen borgtochten van het boekjaar	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
489	Andere diverse schulden	91.10 91.30	Aflossingen van de schuld in euro Aflossingen van de schuld binnen de overheidssector	ESR-ontvangst: Terugbetalingen van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2. Overige leningen zijn hoofdzakelijk euro leningen
489	Andere diverse schulden	96.10 96.30	Opbrengst van leningen in euro Opbrengst van leningen binnen de overheidssector	ESR-uitgave: Opname nieuwe schulden van het boekjaar	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 2. Overige leningen zijn hoofdzakelijk euro leningen
489	Andere diverse schulden	02.99	Niet op te nemen	Doorstorting aan partners in kader van afdeling IV "voor orde"	Geen aannamen nodig
49	Overlopende rekeningen en wachtrekeningen				
490	Over te dragen kosten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
491	Verkregen opbrengsten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
492	Toe te rekenen kosten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
493	Over te dragen opbrengsten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
499	Wachtrekeningen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
5	Geldbeleggingen en liquide middelen				
51	Aandelen				
510	Aanschaffingswaarde	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
511	Niet opgevraagde bedragen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
519	Geboekte waardeverminderingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
52	Vastrentende effecten				
520	Aanschaffingswaarde	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
529	Geboekte waardeverminderingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
53	Termijndeposito's				
530	Op meer dan één jaar	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
531	Op meer dan één maand en op ten hoogste één jaar	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
532	Op meer ten hoogste één maand	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
539	Geboekte waardeverminderingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
54	Te incasseren vervallen waarden				
54	Te incasseren vervallen waarden	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
55	Kredietinstellingen				
550	Rekening-courant	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
551	Uitgeschreven cheques	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
559	Geboekte waardeverminderingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
56	Postcheque en girodienst				
560	R/C postcheque	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
551	Uitgeschreven cheques	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
57	Kassen				
570/7	Kassen - contanten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
578	Kassen - zegels	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
58	Interne overboekingen				
58	Interne overboekingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen

4.2 Resultatenrekening

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR code	Algemene werkwijze	Aannamen
700	Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)				
7000	Werkingsuitkeringen	46.10 41.50	Inkomensoverdrachten van de institutionele overheid - Beleidsdomein Onderwijs en Vorming OV Inkomensoverdrachten aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid	Opname bedrag mededeling AHOVOKS (toekenning)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 4 . Betreft een interne stroom of interrelatie. Ter vergoeding van de gemengde kosten voor de geïntegreerde academische activiteiten die in overleg gedragen worden door de hogescholen van herkomst, een verrekening plaats. Deze verrekening gebeurt door middel van een verlegging van werkingsuitkeringen van de universiteit naar de geassocieerde hogescholen. Het verlegde bedrag van de werkingsuitkeringen wordt door de universiteiten opgenomen als uitgaande interrelatie onder ESR-code 41.50
7000	Werkingsuitkeringen – vordering vakantiegeld	02.99	Niet op te nemen	Geen opname vordering vakantiegeld	Geen aannamen
7001	Uitkering DGD	49.40	Inkomensoverdrachten van de federale overheid	Uitkeringen DGD: opname bedrag mededeling ontwikkelingssamenwerking	Geen aannamen
7002	Investeringsuitkeringen	66.11	Investeringsbijdragen van de institutionele overheid - Beleidsdomein Onderwijs en Vorming OV	Investeringsbijdragen: opname bedrag mededeling AHOVOKS (toekenning)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 4 . Betreft een interne stroom of interrelatie.
7003	Sociale toelagen	46.10	Inkomensoverdrachten van de institutionele overheid - Beleidsdomein Onderwijs en Vorming OV	Sociale toelagen: opname bedrag mededeling AHOVOKS (toekenning)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 4. Betreft een interne stroom of interrelatie.
7003	Sociale toelagen – vordering vakantiegeld	02.99	Niet op te nemen	Vordering vakantiegeld	Geen aannamen
7004	Andere overheidstoelagen en subsidies	46.10	Inkomensoverdrachten van de institutionele overheid - Beleidsdomein Onderwijs en Vorming OV	Bijzonder universitaire instituten: Opname bedrag mededeling AHOVOKS (toekenning)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 4 Betreft een interne stroom of interrelatie.
701	Overheidsbijdrage fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)				
7010	BOF	46.10	Inkomensoverdrachten van de institutionele overheid – Beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie Economie WEWIS	BOF: opname bedrag mededeling WEWIS (toekenning)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 4 en 5. Betreft een interne stroom of interrelatie.

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR code	Algemene werkwijze	Aannamen
7011	EOS	46.70	Inkomensoverdrachten van andere eenheden van de overheid FWO – Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen	FWO: opname van de ontvangen EOS-toelagen inclusief voorschotten en de door FWO uitgekeerde overhead overeenkomstig topic 7.	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 4 en 5 en aanvullend topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS. Betreft een interne stroom of interrelatie.
7012	FWO	46.70	Inkomensoverdrachten van andere eenheden van de overheid FWO – Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen	FWO: opname ontvangen toelagen inclusief voorschotten en de door FWO uitgekeerde overhead exclusief de afrekening bepaalde beurzen overeenkomstig topic 7.	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 4 en 5 en aanvullend topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS. Betreft een interne stroom of interrelatie.
7012	FWO	38.60	Inkomensoverdrachten van bedrijven, financiële instellingen, VZW's t.b.v. de gezinnen en van gezinnen – Ontvangen subsidies	FWO: opname ontvangen toelagen inclusief voorschotten voor bepaalde programma's die door FWO niet als interrelatie of interne stroom worden opgenomen.	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 4 en 5 en aanvullend topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS. Betreft geen interne stroom of interrelatie.
7012	FWO	49.40	Inkomensoverdrachten van andere institutionele groepen - inkomensoverdrachten van de federale overheid	Ontvangen toelagen van het programma "Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen"	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 4 en 5 en aanvullend topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS. Betreft de doorstorting van federale middelen en derhalve geen interne stroom of interrelatie.
7013	VLAIO	46.40	Inkomensoverdrachten van administratieve openbare instellingen (AOI) – Fonds voor Innoveren en Ondernemen	Subsidies toegepast onderzoek FIO: opname geboekte omzet inclusief voorschotten ontvangen van FIO (exclusief doorstortingen)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 4 en 5 en aanvullend topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS. Betreft een interne stroom of interrelatie
702	Overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)				
7020	Federale overheid	49.40	Inkomensoverdrachten van de federale overheid	Federale overheid ESR-ontvangst: opname gefactureerde omzet inclusief voorschotten in het kader van Federaal Wetenschapsbeleid en ander wetenschappelijk onderzoek voor verschillende federale overheidsdiensten (exclusief doorstortingen aan partnerorganisaties)	Zie topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS. Betreft de doorstorting van federale middelen en derhalve geen interne stroom of interrelatie.

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR code	Algemene werkwijze	Aannamen
7021	Vlaamse gemeenschap – FWO	46.70	Inkomensoverdrachten van andere eenheden van de overheid FWO – Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen	Subsidies toegepast onderzoek FWO en FWO onderzoek infrastructuur en zware infrastructuur: opname ontvangen toelagen inclusief voorschotten ontvangen van FWO (exclusief doorstorting)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 4 en 5 en aanvullend topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS. Betreft een interne stroom of interrelatie.
7021	Vlaamse gemeenschap - FIO	46.40	Inkomensoverdrachten van administratieve openbare instellingen (AOI) – Fonds voor Innoveren en Ondernemen	Subsidies toegepast onderzoek FIO: opname geboekte omzet inclusief voorschotten ontvangen van FIO (exclusief doorstorting)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 4 en 5 en aanvullend topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS. Betreft een interne stroom of interrelatie.
7021	Vlaamse gemeenschap – Andere inkomensoverdrachten	38.60	Inkomensoverdrachten van bedrijven, financiële instellingen, VZW's t.b.v. de gezinnen en van gezinnen – Ontvangen subsidies	Ministerie Vlaamse Gemeenschap en Vlaamse Intermediaire Organisaties: opname gefactureerde omzet inclusief voorschotten ontvangen van diverse departementen Vlaamse Gemeenschap en Flanders Make, IMEC, VIB, SIM, Flanders Food (exclusief doorstorting)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 4 en 5 en aanvullend topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS. Betreft geen interne stroom of interrelatie.
7021	Vlaamse gemeenschap - IOF	46.10	Inkomensoverdrachten van de institutionele overheid	IOF: opname bedrag ministerieel besluit houdende de toekenning van een subsidie voor het industrieel onderzoeksfonds	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 4 en 5. Betreft een interne stroom of interrelatie.
7022	Steden en provincies	48.11	Inkomensoverdrachten van provincies	Opname gefactureerde omzet inclusief voorschotten ontvangen aan diverse steden en provincies (exclusief doorstorting)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5 Betreft geen interne stroom of interrelatie.
7023	Internationale organen - Europese Unie	39.10	Inkomensoverdrachten van het buitenland – van EU instellingen	Opname gefactureerde omzet inclusief voorschotten ontvangen van de Europese Unie (exclusief doorstorting)	VABN-advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies (zie infra Topic 6: VABN adviezen)
7023	Internationale organen - Europese Unie	46.40	Inkomensoverdrachten van administratieve openbare instellingen (AOI) – Fonds voor Innoveren en Ondernemen	Opname gefactureerde omzet inclusief voorschotten ontvangen van FIO (cofinanciering indien van toepassing - exclusief doorstorting)	
7023	Internationale organen - internationale instellingen	39.40	Inkomensoverdrachten van het buitenland – van internationale instellingen andere dan de EU-instellingen	Opname gefactureerde omzet inclusief voorschotten ontvangen aan internationale instellingen (exclusief doorstorting)	VABN-advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies (zie infra Topic 6: VABN adviezen)
7024	Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	49.35	Inkomensoverdrachten van de gewesten	Brussels Hoofdstedelijk Gewest: opname gefactureerde omzet inclusief voorschotten ontvangen aan BIM, Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Innoviri (exclusief doorstorting)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR code	Algemene werkwijze	Aannamen
703	Contractonderzoek met de privésector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)				
7030	Contractonderzoek met de privésector binnenlandse vennootschappen	16.11	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan bedrijven	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet inclusief ontvangen voorschotten aan binnenlandse vennootschappen (exclusief doorstorting)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
7030	Contractonderzoek met de privésector buitenlandse vennootschappen	16.13	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan het buitenland	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet inclusief ontvangen voorschotten van buitenlandse vennootschappen (exclusief doorstorting)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
7031	Contractonderzoek met de privésector met overheidssteun - binnenlandse vennootschappen	16.11	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan bedrijven	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet inclusief ontvangen voorschotten aan binnenlandse vennootschappen (exclusief doorstorting)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
7031	Contractonderzoek met de privésector met overheidssteun	16.13	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan het buitenland	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet inclusief ontvangen voorschotten aan buitenlandse vennootschappen (exclusief doorstorting)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
7032	Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract) - binnenlandse vennootschappen	16.11	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan bedrijven	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet aan binnenlandse vennootschappen (exclusief doorstorting)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
7032	Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract) - buitenlandse vennootschappen	16.13	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan het buitenland	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet aan buitenlandse vennootschappen (exclusief doorstorting)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
7032	Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract) - overheidssector	16.20	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten binnen de overheidssector	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet aan de overheidssector	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
7033	Valorisatie onderzoeksresultaten (licentie inkomsten) - buitenlandse vennootschappen	16.13	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan het buitenland	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet ontvangen van buitenlandse vennootschappen met betrekking tot de valorisatie van patenten	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
7033	Valorisatie onderzoeksresultaten (licentie inkomsten)	16.11	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan bedrijven	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet aan bedrijven	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
7033	Valorisatie onderzoeksresultaten (licentie inkomsten)	16.20	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten binnen de overheidssector	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet aan de overheidssector	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR code	Algemene werkwijze	Aannamen
704	Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening				
7040	Reguliere inschrijvingsgelden	16.12	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan vzw's en gezinnen	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet ontvangen van particulieren	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5 Inschrijvingsgelden worden geacht ontvangen te zijn van gezinnen
7041	Andere inschrijvingsgelden	16.12	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan vzw's en gezinnen	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet ontvangen van particulieren	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5 Inschrijvingsgelden worden geacht ontvangen te zijn van gezinnen
7042	Huuropbrengsten sociale sector	16.12	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan vzw's en gezinnen	ESR-ontvangst: Opname gefactureerde omzet ontvangen van particulieren	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5 Huuropbrengsten worden geacht ontvangen te zijn van gezinnen
7043	Opbrengsten studentenrestaurants	16.12	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan vzw's en gezinnen	ESR-ontvangst: Opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5 Opbrengsten studentenrestaurants worden geacht ontvangen te zijn van gezinnen
7044	Opbrengsten boeken en cursussen	16.12	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan vzw's en gezinnen	ESR-ontvangst: Opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5 Opbrengsten boeken en cursussen worden geacht ontvangen te zijn van gezinnen
7045	Andere - Auteursrechten, wetenschappelijke prijzen, sponsoring	16.11	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan bedrijven	ESR-ontvangst: Auteursrechten, wetenschappelijke prijzen, sponsoring, enz: opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5 De tegenpartij wordt geacht bedrijven te zijn
7045	Andere - Opleiding derden, verkoop publicaties en abonnementen	16.12	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan vzw's en gezinnen	ESR-ontvangst: Opleiding derden, verkoop publicaties en abonnementen: opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5 Verkopen gebeuren hoofdzakelijk aan gezinnen
7045	Andere - onderwijsstoelagen	38.10 38.60 46.40	Overige inkomensoverdrachten – van bedrijven Overige inkomstenoverdrachten - ontvangen subsidies Inkomensoverdrachten van administratieve openbare instellingen (AOI) – Fonds voor Innoveren en Ondernemen	ESR-ontvangst: Onderwijsstoelagen en andere: opname gefactureerde omzet ontvangen in het binnenland ESR-ontvangst: Onderwijsstoelagen: opname gefactureerd omzet ontvangen van FIO (VLAIO)	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5 en aanvullend topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS.

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR code	Algemene werkwijze	Aannamen
		46.10	Inkomensoverdrachten van de institutionele overheid	ESR-ontvangst: Onderwijstoelagen ontvangen van AHOVOKS in het kader van Voorspronfonds: opname bedrag mededeling AHOVOKS	De projecttoelagen Voorsponfonds in uitvoering van het relanceplan "Vlaamse Veerkracht" worden ESR matig gerapporteerd overeenkomstig de kostenmanual met financiële criteria verspreid via "Mijn Onderwijs".
7045	Andere – onderwijstoelagen EU	39.20	Inkomensoverdrachten van EU-instellingen	ESR-ontvangst: Onderwijstoelagen EU: opname gefactureerde omzet ontvangen in het buitenland (binnen de EU)	VABN-advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies (zie infra Topic 6: VABN adviezen)
7045	Andere – stimuleringsfondsen federale overheid	49.40	Inkomensoverdrachten van de federale overheid	ESR-ontvangst: Opname geboekte omzet met betrekking tot de vrijstelling bedrijfsvoorheffing in het kader van excellentie- en programmafinanciering in toepassing van art. 385 van de programmawet van 24 december 2002	Geen aannamen
71	Waardewijzigingen projecten in uitvoering				
71	Waardewijzigingen projecten in uitvoering – interne stromen of interrelaties	02.99 46.10	Niet op te nemen Inkomensoverdrachten van de institutionele overheid	Completed contract methode (CCM) boeking met betrekking tot inkomsten gerapporteerd als interne stromen of interrelaties – opname bedrag op rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 6
71	Waardewijzigingen projecten in uitvoering – contractonderzoek	16.11 16.12	Lopende ontvangsten van goederen en diensten – aan bedrijven Lopende ontvangsten van goederen en diensten – aan VZW's ten behoeve van gezinnen en aan gezinnen	Completed contract methode (CCM) boeking met betrekking tot contractonderzoek in het kader van de 4 ^{de} geldstroom – opname bedrag op rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 6
71	Waardewijzigingen projecten in uitvoering – overige inkomensoverdrachten	38.10 38.60	Overige inkomensoverdrachten – van bedrijven Overige inkomensoverdrachten – ontvangen subsidies	Completed contract methode (CCM) boeking met betrekking tot inkomsten Ministerie Vlaamse gemeenschap of andere inkomsten niet opgenomen als interne stroom of interrelatie — opname bedrag op rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 6
71	Waardewijzigingen projecten in uitvoering – EU subsidies of internationale instellingen	39.10 39.40	Inkomensoverdrachten van het buitenland – van EU-instellingen Inkomensoverdrachten van het buitenland – van internationale instellingen andere dan de EU-instellingen	Completed contract methode (CCM) boeking met betrekking tot EU subsidies / internationale organisaties - opname bedrag op rekening	VABN-advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies (zie infra Topic 6: VABN adviezen)
71	Waardewijzigingen projecten in uitvoering – lokale overheden	48.11	Inkomensoverdrachten van lokale overheden – Algemene bijdragen	Completed contract methode (CCM) boeking Steden en provincies opname bedrag op rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 6

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR code	Algemene werkwijze	Aannamen
71	Waardewijzigingen projecten in uitvoering – federale overheid of gewesten	49.35 49.40	Inkomensoverdrachten van andere institutionele groepen – Brussels Hoofdstedelijk gewest Inkomensoverdrachten van andere institutionele groepen – Federale overheid	Completed contract methode (CCM) boeking Andere overheidsbijdragen van andere institutionele groepen opname bedrag op rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering – 3.1 Beginselen – Aannamen 6
73	Giften, schenkingen en legaten				
73	Giften, schenkingen en legaten	38.10	Overige inkomensoverdrachten van bedrijven	ESR-ontvangst: Giften: opname van het bedrag op de rekening	Giften worden ontvangen van bedrijven
73	Giften, schenkingen en legaten	38.50	Overige inkomensoverdrachten van gezinnen	ESR-ontvangst: Legaten: opname van het bedrag op de rekening	Legaten worden ontvangen van gezinnen
74	Andere bedrijfsopbrengsten				
740	Bedrijfssubsidies en compenserende bedragen - Subsidies Vlaamse Gemeenschap Archiefdecreet / restauratiepremies	38.60	Overige inkomensoverdrachten - ontvangen subsidies	ESR-ontvangst: Subsidies Vlaamse Gemeenschap Archiefdecreet / restauratiepremies: opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
740	Bedrijfssubsidies en compenserende bedragen – Andere subsidies	38.10	Overige inkomensoverdrachten van bedrijven	ESR-ontvangst: Andere subsidies: opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
741	Meerwaarde op courante realisatie van vaste activa – Rollend materieel	77.10	Verkoop van vervoermaterieel	Rollend materieel ESR-ontvangst: opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	Geen aannamen
741	Meerwaarde op courante realisatie van vaste activa - Uitrusting	57.20	Verkoop van overig materieel	Uitrusting ESR-ontvangst: opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	Geen aannamen
742	Meerwaarde realisatie handelsvorderingen	57.20	Overige kapitaaloverdrachten van bedrijven	ESR-ontvangst: Handelsvorderingen: opname van het bedrag op de rekening	Geen aannamen
743/9	Andere bedrijfsopbrengsten - Exploitatie terreinen, facilitaire dienstverlening, erfpacht, enz., recuperaties van bedrijven	16.11	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan bedrijven	ESR-ontvangst: Exploitatie terreinen, facilitaire dienstverlening, erfpacht, enz., recuperaties van bedrijven: opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5 Verkoop aan bedrijven

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR code	Algemene werkwijze	Aannamen
743/9	Andere bedrijfsopbrengsten - Verhuur gebouwen, studentenkamers, studio's	16.12	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan vzw's en gezinnen	ESR-ontvangst: Verhuur gebouwen, studentenkamers, studio's, enz.: opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5 Verhuur aan gezinnen
743/9	Andere bedrijfsopbrengsten - Inkomsten bibliotheken sportactiviteiten, buspas, lidmaatschapsgelden	16.12	Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheidssector - aan vzw's en gezinnen	ESR-ontvangst: Inkomsten bibliotheken sportactiviteiten, buspas, lidmaatschapsgelden, enz.: opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5 Verkoop aan gezinnen
743/9	Andere bedrijfsopbrengsten – Ontvangen subsidies met betrekking tot Gesco's, gehandicaptenfonds, educatief verlot, subsidies kind en gezin ikv kinderdagverblijven	38.60	Overige inkomensoverdrachten – ontvangen subsidies	ESR-ontvangst: Andere subsidies met betrekking tot IMW, subsidies kind en gezin ikv kinderdagverblijven: opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 5
75	Financiële opbrengsten				
750	Opbrengsten uit financiële vaste activa Vorderingen en borgtochten	26.10	Rente-ontvangsten van andere sectoren dan de overheidssector	ESR-ontvangst: Opbrengsten uit vorderingen en borgtochten: opname van het bedrag op de rekening	Deze opbrengsten worden ontvangen buiten de overheidssector
750	Opbrengsten uit financiële vaste activa Dividenden uit aandelen	28.20	Ontvangen dividenden	ESR-ontvangst: Dividenden uit aandelen: opname van het bedrag op de rekening	Geen aannamen
751	Opbrengsten uit vlottende activa – Fondsen en obligaties	26.10	Rente-ontvangsten van andere sectoren dan de overheidssector	ESR-ontvangst: Fondsen, obligaties, enz.: opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 1 Deze opbrengsten worden ontvangen buiten de overheidssector
751	Opbrengsten uit vlottende activa - Overheidsobligaties	26.20	Rente-ontvangsten binnen de overheidssector	ESR-ontvangst: Overheidsobligaties: opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 1 Deze opbrengsten worden ontvangen binnen de overheidssector
752	Meerwaarden op de realisatie van vlottende activa - Vorderingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
752	Meerwaarden op de realisatie van vlottende activa - Overheidsobligaties	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
753	Kapitaal- en interestsubsidies	66.11	Investeringsbijdragen van de institutionele overheid	Opname nieuwe kapitaalsubsidies van het boekjaar: enkel op te nemen indien nog geen correctie gedaan op balansniveau. ESR-matig mogen enkel de nieuwe subsidies opgenomen worden	Geen aannamen
753	Kapitaal – en interestsubsidies	02.99	Niet op te nemen	Geen opname van jaarlijkse afschrijvingen van kapitaal- en interestsubsidies	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR code	Algemene werkwijze	Aannamen
754	Wisselresultaten – gerealiseerde	26.10	Rente-ontvangsten van andere sectoren dan de overheidssector	ESR- ontvangst: Gerealiseerde wisselresultaten: opname van het bedrag op de rekening	Deze opbrengsten worden ontvangen buiten de overheidssector
754	Wisselresultaten – niet gerealiseerde	02.99	Niet op te nemen	Geen opname van niet gerealiseerde wisselresultaten	Geen aannamen
756/9	Andere financiële opbrengsten	26.10	Rente-ontvangsten van andere sectoren dan de overheidssector	ESR- ontvangst: Afrondingsverschillen, interesten op uitgegeven leningen en diverse: opname van het bedrag op de rekening	Deze opbrengsten worden ontvangen buiten de overheidssector
76	Niet-recurrente bedrijfs- of financiële opbrengsten				
760	Terugneming van afschrijvingen en waardeverminderingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
761	Terugneming van waardeverminderingen op FVA	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
762	Terugneming van voorzieningen voor niet-recurrente risico's en kosten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
763	Meerwaarden op de realisatie van vaste activa- terreinen	76.11 76.12	Verkoop van gronden binnen de overheidssector Verkoop van gronden aan andere sectoren dan de overheidssector	Terreinen: ESR-ontvangst: opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	Betreffen hoofdzakelijk aanschaffingen buiten de overheidssector.
763	Meerwaarden op de realisatie van vaste activa – gebouwen	76.31 76.32	Verkoop van bestaande gebouwen binnen de overheidssector Verkoop van bestaande gebouwen aan andere sectoren dan de overheidssector	Gebouwen: ESR-ontvangst: opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	Betreffen hoofdzakelijk aanschaffingen buiten de overheidssector.
763	Meerwaarden op de realisatie van vaste activa – financiële vaste activa - vorderingen	86.40 86.10 57.20	Vereffeningen van deelnemingen in bedrijven Kredietaflossingen door bedrijven Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren	Financiële vaste activa – deelnemingen Financiële vaste activa - vorderingen Vorderingen en deelnemingen in incubatoren, wetenschapsparken en vorderingen en deelnemingen met niet marktconforme return: ESR-ontvangst: opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 1 en 2 Vorderingen (en exit van een vordering) in incubatoren en deelnemingen met niet marktconforme return worden gerapporteerd onder ESR 5 Kapitaaloverdrachten van andere sectoren (en niet onder ESR 8 Kredietverleningen en deelnemingen; andere financiële producten). Andere vorderingen betreffen hoofdzakelijk kredietverleningen aan en deelnemingen in privébedrijven en worden overeenkomstig de gerapporteerde detaillering in de building blocks opgesplitst naar tegenpartij

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR code	Algemene werkwijze	Aannamen
764-768	Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten		Te bekijken afhankelijk van de opbrengsten	Opname bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
769	Andere niet-recurrente financiële opbrengsten		Te bekijken afhankelijk van de opbrengsten	Opname bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
79	Resultaatverwerking				
790	Overgedragen positief resultaat van het vorig boekjaar	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
791	Onttrekking aan de fondsen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
792	Onttrekking aan de bestemde fondsen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
60	Aankoop goederen				
600/5	Aankopen handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	12.11	Algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector	Opname van het bedrag op de rekeningen	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3 Aankopen vinden hoofdzakelijk plaats buiten de overheidssector
606	Aankopen onroerende en roerende goederen	12.11	Algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector	Opname van het bedrag op de rekeningen	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3 Aankopen vinden hoofdzakelijk plaats buiten de overheidssector
608	Ontvangen kortingen, ristorno's en rabatten	12.11	Algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector	Opname van het bedrag op de rekeningen	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3 Aankopen vinden hoofdzakelijk plaats buiten de overheidssector
609	Voorraadwijzigingen en waardewijziging projecten in uitvoering	12.11	Algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector	Opname van het bedrag op de rekeningen	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3 Aankopen vinden hoofdzakelijk plaats buiten de overheidssector
61	Diensten en diverse goederen				
610	Kosten onroerende goederen	12.11	Algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector	Onderhoud, herstellingen, facilitaire diensten, enz.: opname van het bedrag op de rekeningen	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3 Aankopen vinden hoofdzakelijk plaats buiten de overheidssector
610	Kosten onroerende goederen	12.12	Huurgelden van gebouwen	Huur of leasing (erfpacht) van terreinen en gebouwen: opname van het bedrag op de rekeningen	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3 Aankopen vinden hoofdzakelijk plaats buiten de overheidssector
611	Kosten roerende goederen	12.11	Algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector	Huur meubilair en uitrusting, enz.: opname van het bedrag op de rekeningen	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3 Aankopen vinden hoofdzakelijk plaats buiten de overheidssector
612/6	Overige diensten en diverse goederen	12.11	Algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector	Opname van het bedrag op de rekeningen	Zie Topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3 Aankopen vinden hoofdzakelijk plaats buiten de overheidssector
612/6	Overige diensten en diverse goederen – giften en liberaliteiten	34.41	Inkomensoverdrachten aan gezinnen - geldelijke uitkeringen	Giften en liberaliteiten: opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3
612/6	Overige diensten en diverse goederen – subsidies en toelagen	33.00 32.00	Inkomensoverdrachten aan VZW's ten behoeve van de gezinnen Inkomensoverdrachten die geen exploitatiesubsidies zijn	Subsidies – toelagen: opname van het bedrag op de rekening	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
617	Uitzendkrachten en personen ter beschikking gesteld van de boekhoudkundige entiteit	12.11	Algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector	Opname van het bedrag op de rekeningen	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3 Aankopen vinden hoofdzakelijk plaats buiten de overheidssector
617	Uitzendkrachten en personen ter beschikking gesteld van de boekhoudkundige entiteit - detacheringen	12.21	Algemene werkingskosten vergoed binnen de overheidssector	Detacheringen : opname van het bedrag op de rekeningen	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3 Detacheringen vinden hoofdzakelijk plaats in relatie met de overheid
618	Bezoldigingen, premies voor buitenwettelijke verzekeringen, ouderdoms- en overlevingspensioenen van bestuurders, zaakvoerders en werkende vennoten, die niet worden toegekend uit hoofde van een arbeidsovereenkomst	12.11	Algemene werkingskosten	Opname van het bedrag op de rekeningen	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3 Aankopen vinden hoofdzakelijk plaats buiten de overheidssector
62	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen				
6201	Bezoldigingen ZAP	11.11	Bezoldiging volgens weddeschalen	Wedden: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6201	Bezoldigingen ZAP	11.12	Overige bezoldigingselementen	Uitvindersloon en eindejaar boeking: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6202	Rechtstreekse sociale voordelen ZAP	11.12	Overige bezoldigingselementen	Overuren, eindejaarspremie, vakantiegeld, andere sociale voordelen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6202	Rechtstreekse sociale voordelen ZAP	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	RSZ: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6202	Rechtstreekse sociale voordelen ZAP	11.40	Lonen in natura	Voordelen in natura: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6203	Werkgeversbijdragen en sociale verzekeringen ZAP	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	RSZ + arbeidsongevallenverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6204	Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen ZAP	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	Overlijdensverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6204	Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen ZAP	11.40	Lonen in natura	Hospitalisatieverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6205	Andere personeelskosten ZAP	11.12	Overige bezoldigingselementen	Tussenkost openbaar vervoer: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
6205	Andere personeelskosten ZAP	11.40	Lonen in natura	Werkkledij: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6206	Pensioenen ZAP	11.33	Pensioenen van het overheidspersoneel	Rustpensioenen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6211	Bezoldigingen AAP	11.11	Bezoldiging volgens weddeschalen	Wedden: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6212	Rechtstreekse sociale voordelen AAP	11.12	Overige bezoldigingselementen	Overuren, eindejaarspremie, vakantiegeld, andere sociale voordelen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6212	Rechtstreekse sociale voordelen AAP	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	RSZ: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6213	Werkgeversbijdragen en sociale verzekeringen AAP	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	RSZ + arbeidsongevallenverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6214	Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen AAP	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	Groepsverzekering, invaliditeitsverzekering, ziekteverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6214	Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen AAP	11.40	Lonen in natura	Hospitalisatieverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6215	Andere personeelskosten AAP	11.12	Overige bezoldigingselementen	Tussenkost openbaar vervoer: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6215	Andere personeelskosten AAP	11.40	Lonen in natura	Werkkledij: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6216	Pensioenen AAP	11.33	Pensioenen van het overheidspersoneel	Rustpensioenen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6221	Bezoldigingen ATP	11.11	Bezoldiging volgens weddeschalen	Wedden: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6221	Bezoldigingen ATP	11.12	Overige bezoldigingselementen	Standplaatstoelage: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6221	Bezoldigingen ATP	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	Bedrijfsvoorheffing: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6222	Rechtstreekse sociale voordelen ATP	11.12	Overige bezoldigingselementen	Overuren, eindejaarspremie, vakantiegeld, andere sociale voordelen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
6222	Rechtstreekse sociale voordelen ATP	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	RSZ: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6222	Rechtstreekse sociale voordelen ATP	11.40	Lonen in natura	Voordelen in natura: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6223	Werkgeversbijdragen en sociale verzekeringen ATP	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	RSZ + arbeidsongevallenverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6224	Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen ATP	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	Groepsverzekering, invaliditeitsverzekering, ziekteverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6224	Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen ATP	11.40	Lonen in natura	Hospitalisatieverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6225	Andere personeelskosten ATP	11.12	Overige bezoldigingselementen	Tussenkost openbaar vervoer: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6225	Andere personeelskosten ATP	11.40	Lonen in natura	Werkkledij: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6226	Pensioenen ATP	11.33	Pensioenen van het overheidspersoneel	Brugpensioenen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6231	Bezoldigingen gastprofessoren	11.11	Bezoldiging volgens weddeschalen	Wedden: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6232	Rechtstreekse sociale voordelen gastprofessoren	11.12	Overige bezoldigingselementen	Overuren, eindejaarspremie, vakantiegeld, andere sociale voordelen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6232	Rechtstreekse sociale voordelen gastprofessoren	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	RSZ: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6232	Rechtstreekse sociale voordelen gastprofessoren	11.40	Lonen in natura	Andere sociale voordelen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6233	Werkgeversbijdragen en sociale verzekeringen gastprofessoren	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	RSZ + arbeidsongevallenverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6234	Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen gastprofessoren	11.40	Lonen in natura	Hospitalisatieverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6235	Andere personeelskosten gastprofessoren	11.12	Overige bezoldigingselementen	Tussenkost openbaar vervoer: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
6235	Andere personeelskosten gastprofessoren	11.40	Lonen in natura	Werkkledij: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6236	Pensioenen gastprofessoren	11.33	Pensioenen van het overheidspersoneel	Brugpensioenen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6241	Bezoldigingen contractueel AP	11.11	Bezoldiging volgens weddeschalen	Wedden: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6242	Rechtstreekse sociale voordelen contractueel ATP	11.12	Overige bezoldigingselementen	Overuren, eindejaarspremie, vakantiegeld, andere sociale voordelen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6242	Rechtstreekse sociale voordelen contractueel ATP	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	RSZ: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6242	Rechtstreekse sociale voordelen contractueel ATP	11.40	Lonen in natura	Andere sociale voordelen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6251	Bezoldigingen contractueel ATP	11.11	Bezoldiging volgens weddeschalen	Wedden: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6252	Rechtstreekse sociale voordelen contractueel ATP	11.12	Overige bezoldigingselementen	Jobstudenten: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6253	Werkgeversbijdragen en sociale verzekeringen contractueel ATP	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	RSZ + arbeidsongevallenverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6254	Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verz contractueel ATP	11.40	Lonen in natura	Hospitalisatieverzekering en andere voordelen zoals maaltijdcheques: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6254	Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verz contractueel ATP	11.12	Overige bezoldigingselementen	Overuren, eindejaarspremie, vakantiegeld: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6255	Andere personeelskosten contractueel ATP	11.12	Overige bezoldigingselementen	Tussenkost openbaar vervoer: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6255	Andere personeelskosten contractueel ATP	11.40	Lonen in natura	Andere sociale voordelen oa maaltijdcheques: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6256	Pensioenen contractueel ATP	11.33	Pensioenen van het overheidspersoneel	Brugpensioenen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6261	Bezoldigingen bursalen onderworpen aan RSZ	11.11	Bezoldiging volgens weddeschalen	Wedden: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6262	Rechtstreekse sociale voordelen bursalen onderworpen aan RSZ	11.12	Overige bezoldigingselementen	Overuren, eindejaarspremie, vakantiegeld, andere sociale voordelen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
6262	Rechtstreekse sociale voordelen bursalen onderworpen aan RSZ	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	RSZ: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6263	Werkgeversbijdragen en sociale verzekeringen bursalen onderworpen aan RSZ	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	RSZ + arbeidsongevallenverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6264	Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verz bursalen onderworpen aan RSZ	11.20	Sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, afgedragen aan instellingen of fondsen	Ziekteverzekering, invaliditeitsverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6264	Werkgeverspremies voor buitenwettelijke verzekeringen bursalen onderworpen aan RSZ	11.40	Lonen in natura	Hospitalisatieverzekering: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6265	Andere personeelskosten bursalen onderworpen aan RSZ	11.12	Overige bezoldigingselementen	Tussenkost openbaar vervoer: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6265	Andere personeelskosten bursalen onderworpen aan RSZ	11.40	Lonen in natura	Werkkledij: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
6266	Ouderdoms- en overlevingspensioenen bursalen onderworpen aan RSZ	11.33	Pensioenen van het overheids personeel	Brugpensioenen: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
63	Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten				
630	Afschrijvingen en waardeverminderingen op vaste activa	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
6300	Afschrijvingen op oprichtingskosten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
6301	Afschrijvingen op immateriële vaste activa	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
6302	Afschrijvingen op materiële vaste activa	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
6308	Waardeverminderingen op immateriële vaste activa	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
6309	Waardeverminderingen op materiële vaste activa	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
631	Waardeverminderingen op voorraden	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
632	Waardeverminderingen op handelsvorderingen op meer dan één jaar	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
633	Waardeverminderingen op handelsvorderingen op ten hoogste één jaar	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
634	Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
635	Voorzieningen voor belastingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
636	Voorzieningen voor grote herstellingswerken en grote onderhoudswerken	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
637	Voorzieningen voor sociaal passief	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
638	Voorzieningen voor milieuverplichtingen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
639	Voorzieningen voor andere risico's en kosten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
64	Andere bedrijfskosten				
640	Bedrijfsbelastingen	12.50	Belastingen betaald aan subsectoren van de overheidssector	Verkeersbelastingen, onroerende voorheffing, roerende voorheffing, boetes, enz.: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
641	Minderwaarde op de courante realisatie van vaste activa	77.20	Verkoop van overig materieel	ESR-ontvangst: Verkoop van overig materieel: opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	Geen aannamen
642	Minderwaarden op de realisatie van handelsvorderingen	51.22	Overige kapitaaloverdrachten aan privé-bedrijven	Opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
642	Minderwaarden op de realisatie van handelsvorderingen	51.22	Overige kapitaaloverdrachten aan privé-bedrijven	Opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
643	Door te storten inkomsten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
644-648	Andere bedrijfskosten		Te bekijken afhankelijk van de kosten	Opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
649	Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten	12.11	Algemene werkingskosten	Opname van het bedrag op de rekeningen	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 3
65	Financiële kosten				
650	Kosten van schulden	21.10 21.40	Interestlasten op overheidsschuld in euro Rente op commerciële schuld	ESR-uitgave Interesten op leningen: opname van het bedrag op de rekeningen	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 1
651	Waardeverminderingen op vlottende activa	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
652	Minderwaarden op de realisatie van vlottende activa	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
653	Discontokosten op vorderingen	12.11	Algemene werkingskosten	ESR-uitgave: Opname van het bedrag op de rekening	Geen aannamen
654	Wisselresultaten	12.11 02.99	Algemene werkingskosten Niet op te nemen	ESR-uitgave: Gerealiseerde wisselresultaten: opname van het bedrag op de rekening Geen opname van niet gerealiseerde wisselresultaten	Geen aannamen
655	Resultaten uit de omrekening van vreemde valuta	12.11	Algemene werkingskosten	ESR-uitgave: Opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
656	Voorzieningen van financiële aard	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
657/9	Andere financiële kosten – bankkosten	12.11	Algemene werkingskosten	ESR-uitgave: Bankkosten, afrondingsverschillen, enz.: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
657/9	Andere financiële kosten - verwijlinteresten	21.40	Rente op commerciële schuld	ESR-uitgave: Verwijlinteresten: opname van het bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
66	Niet-recurrente bedrijfs-of financiële kosten				
660	Niet-recurrente afschrijvingen en waardeverminderingen (toevoeging)	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
661	Waardeverminderingen op financiële vaste activa	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
662	Voorzieningen voor niet-recurrente risico's en kosten	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
663	Minderwaarden op de realisatie van vaste activa - terreinen	76.11 76.12	Verkoop van gronden binnen de overheidssector Verkoop van gronden aan andere sectoren dan de overheidssector	Terreinen ESR-ontvangst: opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	Betreffen hoofdzakelijk aanschaffingen buiten de overheidssector.
663	Minderwaarde op de realisatie van vaste activa – Materiële vaste activa	Andere ESR 7 code	Desinvesteringen	Materieel vast activa ESR-ontvangst: opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	Betreffen hoofdzakelijk aanschaffingen buiten de overheidssector.
663	Minderwaarden op de realisatie van vaste activa – Financieel vaste activa	86.40 86.10 57.20	Vereffeningen van deelnemingen in bedrijven Kredietaflossingen door bedrijven Kapitaaloverdrachten aan en van andere sectoren	Financiële vaste activa – deelnemingen Financiële vaste activa - vorderingen Vorderingen en deelnemingen in incubatoren, wetenschapsparken en vorderingen en deelnemingen met niet marktconforme return ESR-ontvangst: opname van de effectieve verkoopwaarde en niet het bedrag aan geboekte minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	Zie topic 3: Aannamen bij het invullen van de ESR-rapportering - 3.1 Beginselen – Aannamen 1 en 2 Vorderingen (en exit van een vordering) in incubatoren en deelnemingen met niet marktconforme return worden gerapporteerd onder ESR 5 Kapitaaloverdrachten van andere sectoren (en niet onder ESR 8 Kredietverleningen en deelnemingen; andere financiële producten). Andere vorderingen betreffen hoofdzakelijk kredietverleningen aan en deelnemingen in privébedrijven en worden overeenkomstig de gerapporteerde detaillering in de building blocks opgesplitst naar tegenpartij
664-667	Andere niet-recurrente bedrijfskosten		Te bekijken afhankelijk van de kosten	Opname bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
668	Andere niet-recurrente financiële kosten		Te bekijken afhankelijk van de kosten	Opname bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
669	Niet-recurrente kosten als herstructureringskosten opgenomen onder de activa	12.11	Algemene werkingskosten	Opname bedrag op de rekeningen	Geen aannamen
69	Resultaatverwerking				

Rek N°	Omschrijving boekhoudbesluit	ESR-code	Omschrijving ESR-code	Algemene werkwijze	Aannamen
690	Overgedragen negatief resultaat van het vorig boekjaar	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
691	Toevoeging aan de fondsen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen
692	Toevoeging aan de bestemde fondsen	02.99	Niet op te nemen	Niet opgenomen in de ESR-rapportering	Geen aannamen

Topic 5: COFOG-rapportering

Hierna wordt de toepassing van COFOG besproken. Eerst wordt de achtergrondinformatie met betrekking tot COFOG toegelicht, vervolgens wordt de toepassing door de Vlaamse universiteiten besproken. Tot slot wordt de uitsplitsing van de uitgaven over de COFOG codes verder toegelicht.

5.1 Achtergrondinformatie COFOG

COFOG staat voor "Classification of the Functions of the Government" en is ontwikkeld door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) als een classificatie om vergelijkingen tussen de budgetten van landen mogelijk te maken. COFOG deelt de activiteiten van de overheid op in hoofd- en sub activiteiten¹⁰.

De tien hoofdactiviteiten zijn :

1. algemene publieke dienstverlening (ondersteuning buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking)
2. defensie
3. veiligheid en justitie
4. economische aangelegenheden
5. leefmilieu
6. woningbeleid en lagere besturen
7. welzijn en gezondheid
8. cultuur, recreatie en religies
9. onderwijs
10. sociale bescherming en zekerheid

De COFOG-rapportering dient ingevoerd te worden in VO 17 "Kruistabel ESR-COFOG over de uitvoeringsrekeningen van de uitgavenbegroting van het jaar". Bij deze kruistabel worden de budgettaire uitgaven in ESR uit de uitvoering van de begroting conform de consolidatietool TCT, kolom 'Uitvoeringsrekening begroting jaar', verdeeld naar de corresponderende COFOG-code(s)¹¹.

5.2 Toepassing COFOG-codes door de Vlaamse universiteiten

De Vlaamse universiteiten hebben begrip voor het feit dat de Vlaamse overheid tegemoet wil/moet komen aan de supranationale COFOG-vraag. Derhalve hanteren zij volgende aanpak conform de afspraak met Departement Financiën en Begroting dd 15/12/2020 waarbij slechts 3 codes worden gebruikt:

- Alle activiteiten van universiteiten rond onderzoek en ontwikkeling: te gebruiken code 01.40 "Zuiver wetenschappelijk onderzoek"

---

¹⁰ <http://begrippendatabank.fenb.be/Begrippendatabank/Cofog.ashx>

¹¹ Toelichting VO-model – toelichting bij het VO-rapporteringssjabloon voor de neerlegging van de jaarrekening bij het Departement Financiën en Begroting – Boekjaar 2017 – Neerlegging 2018 – 6.3.7 "Vol 17 Kruistabel ESR-Cofog".

- Onderwijsactiviteiten en rest: te gebruiken code 09.40 "Tertiair onderwijs (algemeen)"
- Activiteiten met betrekking tot Kinderdagverblijven (specifiek van toepassing voor KU Leuven): te gebruiken code 10.40 "Gezin en Kinderen".

De opsplitsing van de ESR-uitgaven over deze 3 COFOG-codes wordt manueel door de Vlaamse universiteiten gemaakt op basis van informatie beschikbaar in de analytische bedrijfseconomische boekhouding in combinatie met de relevante instellingseigen assumpties en verdeelsleutels.

Deze manier van COFOG-rapporteren werd sinds boekjaar 2014 consistent toegepast door de Vlaamse universiteiten.

Topic 6: VABN-adviezen

6.1 Achtergrond

De teksten uit onderhavige topic 6.1 zijn gebaseerd op de website [Vlaamse Adviescommissie Boekhoudkundige Normen \(VABN\) | Vlaanderen.be](#). De informatie en adviezen met betrekking tot VABN werd in 2025 geïntegreerd in de website van Departement Financiën en Begroting voor personeel van de Vlaamse Overheid onder de sectie "Regelgeving" waarbij verwezen wordt naar de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën en het bijhorende uitvoeringsbesluit Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.

De Vlaamse Adviescommissie Boekhoudkundige Normen (VABN) heeft als hoofdtaak om door middel van adviezen bij te dragen tot de verdere uitdieping van de boekhoudkundige principes en rapporteringsmaatregelen die van toepassing zijn op de Vlaamse ministeries, diensten met afzonderlijk beheer (DAB's) en Vlaamse rechtspersonen.

6.1.2 *Taken Vlaamse adviescommissie voor Boekhoudkundige Normen (VABN)*

De Vlaamse Adviescommissie Boekhoudkundige Normen (VABN) heeft als hoofdtaak om door middel van adviezen bij te dragen tot de verdere uitdieping van de boekhoudkundige principes en rapporteringsmaatregelen die van toepassing zijn op de Vlaamse ministeries, diensten met afzonderlijk beheer (DAB's) en Vlaamse rechtspersonen.

De VABN vervult hiertoe de volgende taken:

- 1) Het verlenen van advies aan de Vlaamse Regering teneinde de boekhoud- en rapporteringsregels aan te passen en de technische toepassingsmodaliteiten van de boekhoudregels te formuleren. De VABN kan die adviezen zowel op eigen initiatief als op verzoek van de Vlaamse minister bevoegd voor de financiën en de begrotingen verstrekken.
- 2) Het verlenen van advies aan de Vlaamse regering bij het wijzigen van regelgeving die een impact heeft op de te voeren boekhouding en financiële rapportering.

De Vlaamse Regering is verplicht advies in te winnen bij de VABN indien zij overgaat tot een wijziging van de regelgeving betreffende de boekhouding van de Vlaamse instanties.

6.1.3 *Toepassingsgebied*

Het toepassingsgebied van de adviezen van de VABN strekken zich uit tot de Vlaamse ministeries, de diensten met afzonderlijk beheer (DAB's) en de Vlaamse rechtspersonen die onder het toepassingsgebied van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën vallen.

6.1.4 Rechtskracht

De adviezen van de VABN zijn niet juridisch bindend. Toch hebben de adviezen geen volledig vrijblijvend karakter. Een afwijking van een aanbeveling of advies door een bepaalde instantie dient ter dege gemotiveerd te worden in de toelichting bij de jaarrekening.

6.1.5 Samenstelling

Bij de samenstelling van de VABN werd gekozen om zoveel mogelijk actoren te betrekken die in de praktijk betrokken zijn bij de boekhouding en de financiële rapportering van de Vlaamse ministeries, DAB's en Vlaamse rechtspersonen.

De VABN wordt samengesteld als volgt:

- 1° een voorzitter, aangeduid door de minister bevoegd voor de financiën en de begrotingen, onder de leden van de adviescommissie;
- 2° een lid wordt aangewezen onder de personeelsleden van de instantie die bevoegd is voor de begroting;
- 3° een lid wordt aangewezen onder de personeelsleden van de instantie die bevoegd is voor de rekeningen;
- 4° een lid op voordracht van het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR);
- 5° een lid op voordracht van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN);
- 6° drie leden op voordracht van het Strategisch Overleg Financiën (SOFI);
- 7° een lid op voordracht van het Rekenhof;
- 8° een lid op voordracht van het Instituut voor Bedrijfsrevisoren (IBR);
- 9° een lid op voordracht van de Inspectie van Financiën (IF).
- 10° een lid op voordracht van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB).

Voor elk lid wordt ook een plaatsvervanger aangeduid.

De leden voorgedragen door het INR, het IBR, het Rekenhof en IF zijn niet stemgerechtigd, maar hebben wel een raadgevende stem. De VABN kan zich op ad hoc basis laten bijstaan door experts indien zij dit noodzakelijk zou achten.

6.2 Standpunten van de Vlaamse universiteiten

6.2.1 Voor de universiteiten wordt het generieke kader waarvan sprake onder 6.1 aangevuld met volgende sectoreigen besluiten:

- Besluit van de Vlaamse Regering d.d. 19 juli 2024 over de begroting en de personeelsformatie voor de universiteiten¹²;
- Besluit van de Vlaamse Regering d.d. 19 juli 2024 over de algemene boekhouding, de jaarrekening en het rekeningenstelsel voor de universiteiten¹³;
- Besluit van de Vlaamse Regering d.d. 9 oktober 2015 betreffende controle en single audit die van toepassing is op de universiteiten, hogescholen en een aantal andere ambtshalve geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap.

¹² Tot en met begrotingsopmaak en jaarrekening 2025 zijn de boekhoud – en begrotingsbesluiten met betrekking tot de Vlaamse universiteiten d.d. 21 december 2007 van toepassing.

¹³ Tot en met begrotingsopmaak en jaarrekening 2025 zijn de boekhoud – en begrotingsbesluiten met betrekking tot de Vlaamse universiteiten d.d. 21 december 2007 van toepassing.

Deze besluiten zijn er gekomen om passend rekening te houden met de specifieke karakteristieken van de sector van de universiteiten die een belangrijke, eigen maatschappelijke positie bekleden en een portefeuille zeer particuliere maatschappelijke opdrachten vervullen waarin universitair onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en maatschappelijke dienstverlening centraal staan.

Ze zijn opgesteld in nauwe dialoog met de sector, waardoor ze beantwoorden aan de noden op het vlak van:

- transparante bestuurlijke informatieverstrekking, aangepast aan de universitaire opdrachten;
- vergelijkbaarheid van de cijfers zowel op Vlaams niveau als in een internationaal perspectief.

Bijkomende rapportering en regelgeving ingevolge de VABN adviezen worden door de Vlaamse universiteiten gevolgd indien aanvullend op de sector-eigen regelgeving en niet strijdig met de sector-eigen regelgeving¹⁴.

6.2.2 Mede op basis van het regelgevend kader waarvan sprake onder 6.2.1 hebben de Vlaamse universiteiten, teneinde te beantwoorden aan de bestuurlijke noden, over de jaren heen intensief geïnvesteerd in uitgebreide en sterk geautomatiseerde financiële informatiemodules die ingebed zijn de universiteitsbreed uitgerolde ERP-systemen.

6.3 Toepassing van de VABN-adviezen door de Vlaamse universiteiten:

Hierna worden alle adviezen besproken.

Twee categorieën worden onderscheiden:

- adviezen van toepassing op Vlaamse universiteiten;
- adviezen vandaag niet van toepassing op Vlaamse universiteiten.

Per advies wordt een korte samenvatting gegeven en wordt toegelicht op welke wijze dit advies al dan niet wordt toegepast door de Vlaamse universiteiten.

---

¹⁴ Conform de specialiteitsregel stelt de specifieke wet de algemene wet buiten werking (lex specialis derogat legi generali)

Advies 2016/4 betreffende de verwerking van ontvangen voorschotfacturen van 14 december 2016

Inhoud:

Dit advies handelt over het verwerken van voorschotten betaald in het kader van het bestellen van goederen en diensten. Het heeft onder andere betrekking op voorschotten die een te grote prefinanciering door de leverancier moeten vermijden voor de aankoop van materialen voor de uitvoering van een opdracht en op voorschotten aangerekend bij de reservering van een zaal, een restaurant,....

Er wordt een verschillende boekhoudkundige en ESR-matige verwerking voorgeschreven afhankelijk van het feit of de goederen/prestaties al dan niet reeds gedeeltelijk zijn geleverd.

- voorschotten zonder geleverde goederen/prestaties moeten per einde boekjaar als vordering worden geregistreerd en ESR-matig aangerekend als een kredietverlening code 8;
- voorschotten die betrekking hebben op geleverde goederen/prestaties moeten in kost genomen worden en ESR-matig aangerekend op de respectievelijke ESR-uitgave (niet als kredietverlening code 8 "kredietverleningen en kredietaflossingen, deelnemingen en vereffeningen van deelnemingen, andere financiële producten).

Toepassing door de Vlaamse universiteiten:

De Vlaamse universiteiten boeken betaalde voorschotten met betrekking tot goederen/prestaties in principe onmiddellijk in kosten in de cashafdelingen (met – bij investeringen - activering naar de passende balansrekening overeenkomstig de waarderingsregels van de instelling). Deze aanpak wijkt niet wezenlijk af van voorliggend advies en wel om volgende reden:

- De voorschotfacturatie in verband met vaste activa in aanbouw is gebaseerd op vorderingsstaten en impliceert zodoende dat goederen/prestaties werden geleverd.
- Voorschotten bij reservering van een zaal, restaurant, ... zijn beperkt in aantallen en in omvang en zijn derhalve immaterieel.
- Voorschotten bij aankoop van roerende goederen (materiële vaste activa) worden geactiveerd als "vooruitbetalingen".

Advies 2017/6 betreffende het boeken van werkingstoelagen van 8 maart 2017

Inhoud:

Dit advies geeft antwoord op de vraag, hoe werkingstoelagen die tussen entiteiten van de Vlaamse overheidssector worden toegekend, moeten worden geboekt. Door de steeds groter wordende consolidatiekring van de Vlaamse overheid wordt het steeds moeilijker om de interne stromen in de consolidatie te elimineren. Om het consolidatieproces te optimaliseren wordt gepoogd om eenduidige richtlijnen op te stellen op zowel het vlak van de begroting als de boekhouding.

Er wordt ingegaan op volgende thema's:

- zowel voor de subsidiërende entiteit als voor de gesubsidieerde entiteit.
  - o tijdstip van aanrekening;
  - o aan te rekenen bedrag;
  - o te hanteren codes;
- interrelaties

Toepassing door de Vlaamse universiteiten:

Wat het tijdstip van aanrekenen en de aan te rekenen bedragen (inclusief voorafnamen) betreft, passen de Vlaamse universiteiten de voorgestelde principes toe voor de subsidiërende overheden die de toegekende werkingsmiddel verdelen / kenbaar maken door middel van een decreet, een besluit, en/of een toekenningsbrief.

Met betrekking tot de te hanteren codes, passen de Vlaamse universiteiten, de economische rekeningen toe, conform het universitair boekhoudbesluit d.d. 19 juli 2024¹⁵.

Wat de interrelaties betreft beperken de Vlaamse universiteiten zich tot onderstaande interrelaties, gezien de hoge dekkingsgraad en het immaterieel karakter van de overige interrelaties binnen de Vlaamse consolidatiekring¹⁶:

- **AHOVOKS:** De werkingsuitkeringen overeenkomstig de mededeling van AHOVOKS (toekenning 1ste geldstroom) worden gerapporteerd onder ESR-code 46.10 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector – Ministerie Vlaamse Gemeenschap". Ter vergoeding van de gemengde kosten voor de geïntegreerde academische activiteiten die in overleg gedragen worden door de hogescholen van herkomst, een verrekening plaats. Deze verrekening gebeurt door middel van een verlegging van werkingsuitkeringen van de universiteit naar de geassocieerde hogescholen. Het verlegde bedrag van de werkingsuitkeringen wordt door de universiteiten opgenomen als uitgaande interrelatie onder ESR-code 41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector – aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid". De projecttoelagen Voorsprongfonds in uitvoering van het relanceplan "Vlaamse Veerkracht" worden ESR-matig gerapporteerd overeenkomstig de kostenmanual met financiële criteria verspreid via "Mijn Onderwijs".
- **BOF:** De ontvangen toelagen overeenkomstig de mededeling van WEWIS (toekenning) zoals boekhoudkundig opgenomen onder de 2de geldstroom worden gerapporteerd onder ESR-

¹⁵ Met het oog op het aanpassen van het rekeningenstelsel van universiteiten aan het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen werd een nieuw boekhoud- en begrotingsbesluit goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 19 juli 2024 en van toepassing vanaf begrotingsopmaak en jaarrekening 2026.

¹⁶ Bron: Presentatie werkzaamheden EY in het kader van de opdracht tot het opstellen van een ESR concordantietabel d.d. 12 maart 2018

code 46.10 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - Ministerie Vlaamse Gemeenschap".

- **IOF:** De ontvangen toelagen overeenkomstig het ministerieel besluit houdende de toekenning van een subsidie voor het industrieel onderzoekfonds zoals boekhoudkundig opgenomen onder de 3de geldstroom worden gerapporteerd onder ESR code 46.10 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - Ministerie Vlaamse Gemeenschap".
- **FWO:** De ontvangen toelagen in het kader van projectonderzoek overeenkomstig de betaaloverzichten inclusief de infrastructuursubsidies¹⁷ worden opgenomen onder ESR-code 46.70 "Inkomensoverdrachten van andere eenheden van de overheid – FWO" (voor verdere toelichting zie infra Topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse Universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS).
- **FIO:** De door de Vlaamse universiteiten geregistreerde omzet inclusief voorschotten en overhead met betrekking tot toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom) van het lopende boekjaar worden ESR-matig opgenomen onder ESR-code 46.40 "Inkomensoverdrachten van administratieve openbare instellingen (AOI) – Fonds voor Innoveren en Ondernemen" (voor verdere toelichting zie infra Topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse Universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS).
- **AHOVOKS:** onroerende investeringen en investeringsmachtigingen 1ste geldstroom - ESR code 66.11 "Kapitaaloverdrachten binnen de overheidssector – Ministerie Vlaamse Gemeenschap": Het bedrag overeenkomstig de mededeling AHOVOKS (toekenning) wordt opgenomen;

Voor bovenstaande interne stromen of interrelaties worden geen CCM boekingen meegenomen in de ESR-rapportering. Voor bijkomende toelichting bij CCM zie advies 2018/10 bis betreffende het boeken van subsidies die als inkomensoverdrachten worden getypeerd van 27 april 2018 met toevoeging inwerkingtredingsbepaling (12/9/2018). De hierboven genoemde interne stromen of interrelaties worden door de Vlaamse universiteiten opgenomen in VO 15 "Afstemming interne stromen" van de BCT, Begrotings- en consolidatietool (voorheen het EMOE sjabloon). De Vlaamse universiteiten vervullen de kolommen "EUR aangerekend", "EUR kasmatisch" met betrekking tot de eigen ontvangsten alsook de kolom "EUR aangerekend" gerapporteerd door de tegenpartij. De afstemming met betrekking tot andere toelagen dan werkingstoelagen gebeurt enkel kasmatisch.

Rol van de consolidator

Met de opmaak van het afsprakenkader is een belangrijke stap gezet naar meer uniformiteit en duidelijkheid in de ESR-rapportering van de Vlaamse universiteiten en in de ESR-matige relaties van de Vlaamse universiteiten met hun financiers. Deze aanpak moet/zal ertoe leiden dat de ESR-consolidatieverschillen m.b.t. de financiering v/d universiteiten op niveau van de Vlaamse overheid gevoelig zullen dalen. Voor de (materiële) consolidatieverschillen die alsnog opduiken, wordt volgende aanpak voorzien:

M.b.t. de rekeningen

- Op de korte termijn, d.i. voor de lopende stap in de rapporteringscyclus, staat de consolidator in voor het wegwerken van deze verschillen.
- De universiteit(-en) die mee aan de basis liggen van het verschil, worden ervan in kennis gesteld, met het verzoek om tegen de volgende stap in de rapporteringscyclus, in dialoog te gaan met

---

¹⁷ Infrastructuursubsidies "impulsfinanciering zware apparatuur"; "onderzoeksinfrastructuur"; "Vlaamse supercomputer" en "ESFRI".

de tegenpartij teneinde een meer nauwkeurige afstemming te bewerkstellingen, rekening houdend met de beginselen van het afsprakenkader.

M.b.t. de begrotingen

- De consolidator staat zelf in voor het wegwerken van deze verschillen.

Advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies van 6 december 2017

Inhoud:

Dit VABN advies heeft als doelstelling de EU-subsidies bij de eindbegunstigde in te boeken a rato van de opgelopen kosten zodat er geen ((on)gunstig) saldo ontstaat op het ESR-vorderingsaldo. M.a.w. de EU-subsidies dienen ESR-neutraal te zijn. Het recht op EU-subsidies voor een bepaald project wordt door de eindbegunstigde aangerekend in het jaar dat ook de effectieve uitgaven voor datzelfde project worden aangerekend. De eindbegunstigde moet op balansniveau een schuld of een vordering ten aanzien van de EU boeken. Deze balansbeweging moet ook ESR matig gerapporteerd worden. Indien het om subsidiëring van afschrijfbaar activa gaat, wordt voorgeschreven om de kapitaalsubsidies te verrekenen aan hetzelfde ritme als de afschrijvingskosten op de desbetreffende activa.

Toepassing door de Vlaamse universiteiten:

Met de toepassing van onderstaande beginselen beantwoorden de Vlaamse universiteiten zo goed als mogelijk aan de voorschriften van dit VABN advies.

- Door het ESR-matig opnemen onder ESR-code 39.10 van de omzet en de matching (CCM-boeking) en/of cut off boekingen wordt bekomen dat de EU-subsidies voor een bepaald project door de universiteit opgenomen worden in het jaar dat ook de effectieve uitgaven voor datzelfde project worden geboekt.
- Aan het voorschrift om een schuld of een vordering ten aanzien van de EU te registreren wordt voldaan door de boeking op balans van "ontvangen vooruitbetalingen op projecten" (schuld op het passief) of "projecten in uitvoering" (vordering op het actief) als tegenpost van de CCM-boeking.

De mutaties per einde boekjaar op ontvangen "vooruitbetalingen op projecten" en/of op "projecten in uitvoering" worden ESR-matig opgenomen onder:

- o de ESR-code 96.40 "Terugbetaling van prefinancieringen van de EU" indien de schuld ten aanzien van de EU toeneemt;
- o de ESR-code 91.40 "Prefinanciering door de EU van de door Europese subsidies gefinancierde uitgaven" indien de schuld ten aanzien van de EU afneemt;
- o de ESR-code 84.17 "Prefinanciering in het kader van de Europese subsidies" indien de vordering op de EU toeneemt;
- o de ESR-code 88.17 "Terugbetaling van de EU in het kader van de geprefinancierde uitgaven door de entiteit" indien de vordering ten aanzien van de EU afneemt.

De specifieke 9-codes voor de prefinanciering van uitgaven gefinancierd door Europese subsidies 96.40 "Prefinanciering door de EU van de door Europese subsidies gefinancierde uitgaven" en 91.40 "Terugbetaling van prefinancieringen van de EU" werden toegevoegd in de economische classificatie van januari 2020¹⁸.

In de mate dat subsidies in de bedrijfseconomische boekhouding verwerkt worden als kapitaalsubsidies zal ESR-matig dezelfde logica worden gehanteerd onder de desbetreffende ESR-code 59.11 "Kapitaaloverdrachten van het buitenland – van EU-instellingen: investeringsbijdragen".

---

¹⁸ Economische classificatie Januari 2020, Algemene Gegevensbank DG Begroting en Beleidsevaluatie FOD Beleid en Ondersteuning [ESR Classificatie - HBR - Handleiding voor de Boekhoudregels](#)

Onder dit advies vallen volgende ontvangsten:

- Overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom);
- Onderwijstoelagen EU betreffende Erasmusplusprojecten.

Het contractonderzoek met de privé-sector en de wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom- wordt behandeld als dienstverlening en derhalve geregistreerd onder ESR-code 16 "Lopende ontvangsten van goederen en diensten".

Advies 2017/8 betreffende rapporteringsjabloon Vlaamse overheid van 6 december 2017

Inhoud:

Dit advies behandelt het rapporteringssjabloon dat moet worden toegepast door alle entiteiten van de Vlaamse overheid die ressorteren onder de sectorale code 13.12 overeenkomstig artikel 42 van de VCO.

Toepassing door de Vlaamse universiteiten:

De Vlaamse universiteiten vullen volgende delen in:

- Deel I Bedrijfseconomisch luik
- Deel II Budgettair luik inclusief reconciliatie (uitgezonderd VO niet van toepassing voor de Vlaamse universiteiten zie infra deel II)
- Deel III Building Blocks inclusief aansluiting met Deel I Bedrijfseconomisch luik

Invulling sjabloon door de Vlaamse universiteiten

Deel I Bedrijfseconomisch luik

Algemene opmerking: een aantal volumes wijken af van de huidige jaarrekeningtabellen voor de universiteiten; hieronder wordt een opsomming gegeven van de volumes die niet ingevuld worden.

- VO 6.6 "Ouderdomsbalans handelsvorderingen" wordt niet ingevuld. De handelsvorderingen op ten hoogste één jaar binnen de Vlaamse universiteiten maken in grote mate het voorwerp uit van facturaties in het kader van onderzoek en maatschappelijke dienstverlening, waarbij de inning functie is van de inhoudelijke rapporteringen en de contractuele bepalingen. Deze handelsvorderingen hebben deels ook betrekking op publieke overheden en non-profit organisaties waarvan het betalingsgedrag maar moeilijk kan worden beïnvloed.
- VO 6.7 "Staat van het kapitaal en aandeelhouderstructuur": niet van toepassing voor universiteiten.
- VO 6.8 "Ouderdomsbalans handelsschulden": wordt evenmin als de ouderdomsbalans handelsvorderingen niet ingevuld wegens universiteit specifieke gehanteerde ouderdomsbalansen.
- VO 6.9 "Staat van de schulden en overlopende rekeningen (passiva)": Provisies niet opgenomen vakantiedagen: het Vlaams personeelsstatuut¹⁹ is niet van toepassing voor de Vlaamse universiteiten.

---

¹⁹ BVR van 13 januari 2006 inzake de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid

Deel II Budgettair luik inclusief reconciliatie

Volgende bijlagen worden niet ingevuld door de Vlaamse universiteiten wegens niet van toepassing: VO 13 "Staat van de openstaande verbintenissen"; VO 16 "Subsidies aan lokale besturen" en VO 18 "Detail van reservefondsen".

Worden wel ingevuld door de Vlaamse universiteiten; conform het voorliggend afsprakenkader:

- VO 10 "Uitvoering middelen van de rechtspersonen waarbij de begroting is opgemaakt volgens ESR-indeling" zal vanaf boekjaar 2024 door de invoering van de BCT, Begrotings- en consolidatietool.
- VO 11 "Uitvoering uitgaven van de rechtspersonen waarbij de begroting is opgemaakt volgens ESR-indeling" zal vanaf boekjaar 2024 door de invoering van de BCT. Merk op dat de Vlaamse universiteiten worden uitgesloten van de verplichting om te rapporteren over de uitvoering van vastleggingskredieten (VAK).
- VO 14 "Uitvoering van de begroting in ESR": de kolom "Eindtoestand" wordt vanaf boekjaar 2024 door de invoering van de BCT automatisch ingevuld o.b.v. VO10 en VO11.
- VO 15 "Afstemming interne stromen – ontvangsten & - Uitgaven": de Vlaamse universiteiten vervolledigen de kolommen "EUR aangerekend", "EUR kasmatisch" met betrekking tot de eigen ontvangsten alsook de kolom "EUR aangerekend" gerapporteerd door de tegenpartij. De afstemming met betrekking tot andere toelagen dan werkingstoelagen gebeurt enkel kasmatisch. De volgende interrelaties of interne stromen worden opgenomen in VO 15 "Afstemmen interne stromen":
  - o **AHOVOKS:**
    - De werkingsuitkeringen overeenkomstig de mededeling van AHOVOKS (toekenning 1ste geldstroom inclusief bedrag "verlegging van werkingsuitkering") worden gerapporteerd onder ESR-code 46.10 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector – Ministerie Vlaamse Gemeenschap".
    - Ter vergoeding van de gemengde kosten voor de geïntegreerde academische activiteiten die in overleg gedragen worden door de hogescholen van herkomst, vindt een verrekening plaats. Deze verrekening gebeurt door middel van een verlegging v²an werkingsuitkeringen van de universiteit naar de geassocieerde hogescholen. Het verlegde bedrag van de werkingsuitkeringen wordt door de universiteiten opgenomen als uitgaande interne stroom onder ESR-code 41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector – aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid".
    - De projecttoelagen Voorspongfonds in uitvoering van het relanceplan "Vlaamse Veerkracht" worden ESR matig gerapporteerd overeenkomstig de kostenmanual met financiële criteria verspreid via "Mijn Onderwijs".
    - Onroerende investeringen en investeringsmachtigingen 1ste geldstroom - ESR code 66.11 "Kapitaaloverdrachten binnen de overheidssector – Ministerie Vlaamse Gemeenschap": Het bedrag overeenkomstig de mededeling AHOVOKS (toekenning) wordt opgenomen.

- **BOF:** De ontvangen toelagen overeenkomstig de mededeling van WEWIS (toekenning) zoals boekhoudkundig opgenomen onder de 2de geldstroom worden gerapporteerd onder ESR-code 46.10 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - Ministerie Vlaamse Gemeenschap".
  - **IOF:** De ontvangen toelagen overeenkomstig het ministerieel besluit houdende de toekenning van een subsidie voor het industrieel onderzoekfonds zoals boekhoudkundig opgenomen onder de 3de geldstroom worden gerapporteerd onder ESR code 46.10 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - Ministerie Vlaamse Gemeenschap".
  - **FWO:** De ontvangen toelagen in het kader van projectonderzoek overeenkomstig de betaaloverzichten inclusief de infrastructuursubsidies²⁰ worden opgenomen onder ESR-code 46.70 "Inkomensoverdrachten van andere eenheden van de overheid – FWO" (voor verdere toelichting zie infra Topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse Universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS).
  - **FIO:** De door de Vlaamse universiteiten geregistreerde omzet inclusief voorschotten en overhead met betrekking tot toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom) van het lopende boekjaar worden ESR-matig opgenomen onder ESR-code 46.40 "Inkomensoverdrachten van administratieve openbare instellingen (AOI) – Fonds voor Innoveren en Ondernemen" (voor verdere toelichting zie infra Topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse Universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS).
- VO 17: 'Kruistabel ESR-COFOG over de uitvoeringsrekening van de uitgavenbegroting van het jaar'. De kruistabel wordt beperkt tot 2 codes: code 09.40 Tertiair onderwijs (algemeen) en code 01.40 Zuiver wetenschappelijk onderzoek, uitgebreid voor KU Leuven met code 10.4 Gezin en kinderen voor de uitbating van hun kinderdagverblijven. COFOG is een uitsplitsing van de ESR-uitgaven volgens de verschillende functies en taken die de overheid verzorgt en wordt zodoende beperkt tot deze presentatiewijze, conform de aanpak van interne stromen of interrelaties.
  - VO 19: 'Aansluiting economisch- met begrotingsresultaat'
  - VO 20: 'Toelichtingen bij de jaarrapportering en andere verslagen'

Deel III Building Blocks

Algemene kanttekeningen

De informatie is gebaseerd op de gegevens die rechtstreeks uit de jaarrekening van de universiteiten is af te leiden zijn en die beschikbaar zijn zonder extra ICT-ingrepen en zonder teveel extra manueel werk. Wij menen dat deze aanpak (zonder het aanleveren van cijfermateriaal over individuele deelnemingen, individuele aandelen en aandelenfondsen, individuele bankrekeningen, individuele klanten en leveranciers...):

- beter in verhouding staat tot de finaliteit die de wetgever heeft beoogd bij het van toepassing verklaren op de universiteiten en de hogescholen van artikel 42 van het "decreet houdende de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën" Volgens dit artikel van de VCO is de universiteit gehouden jaarlijks een begroting en een jaarrekening incl. ESR-rapportering op te maken conform de voorschriften van de Vlaamse Regering en de jaarrekening, incl. ESR-

²⁰ Infrastructuursubsidies "impulsfinanciering zware apparatuur"; "onderzoeksinfrastructuur"; "Vlaamse supercomputer" en "ESFRI".

rapportering, te laten certifiëren door de bedrijfsrevisor. Aan deze bepalingen wordt door de universiteit steeds passend gevolg gegeven;

- tegelijk voldoet aan de informatienoden die de diensten van het Vlaams ministerie bevoegd voor het financiële en budgettaire beleid hebben om tot een kwaliteitsvolle ESR-consolidatie te komen. Zoals eerder toegelicht, hebben wij het nuttig geoordeeld om de rapportering aan te leveren op een detailniveau dat conform is met de jaarrekening;
- voldoet aan de afspraken tussen de Vlaamse overheid en de universiteiten en hogescholen die het er steeds over eens waren dat de ESR-vragen dienden beantwoord te worden door middel van een eenvoudige conversietabel die de omzetting bewerkstelligt tussen de begrotingen en de rekeningen van de instellingen (die worden opgesteld overeenkomstig de begrotings- en boekhoudbesluiten van 19/07/2024²¹) en de ESR-sjablonen. Voor de universiteiten en de hogescholen is en blijft de bedrijfseconomische invalshoek de primaire sturing en toetssteen van hun autonoom financieel beleid. Dit sturingsprincipe werd in frequent overleg met de overheid ook steeds door deze laatste onderschreven;
- toelaat om de nodige gegevens binnen de voorziene korte tijdsspanne aan te leveren gebruikmakend van de beschikbare ICT-mogelijkheden, met minimale manuele ingrepen.

De Vlaamse universiteiten vullen de overige building blocks als volgt in:

- BBX Deposits (AF.2): wordt op geaggregeerd niveau gerapporteerd:
  - o Girale deposito's: de mutatie van de economische rekeningen code 54 tot en met code 56;
  - o Overige deposito's – Termijnrekeningen: de mutatie van de economische rekeningen code 532.
- BBL Loans (AF.4):
  - o Leasingschulden & schulden aan kredietinstellingen worden gedetailleerd naar tegenpartij;
  - o Overige leningen worden niet gedetailleerd naar tegenpartij.
- BBA Loans (AF.4):
  - o Wordt op geaggregeerd niveau gerapporteerd indien van toepassing:
    - De vorderingen op deelnemingen: de mutatie van de economische rekeningen met code 283;
    - Andere financiële vaste activa – vorderingen en borgtochten in contacten: de mutatie van de economische rekeningen met code 285/8;
    - Betaalde waarborgen: de mutatie van de economische rekeningen met code 285/288;
    - Leningen aan natuurlijke personen: de mutatie op economische rekening met code 416 / 419
    - Leningen aan geaffilieerde VZW's: de mutatie op economische rekening met code 416
    - Overige te innen opbrengsten: de mutatie op economische rekening met code 416 De te innen opbrengsten aan overheidsinstanties worden opgesplitst naar tegenpartij

---

²¹ Tot en met begrotingsopmaak en jaarrekening 2025 zijn de boekhoud – en begrotingsbesluiten met betrekking tot de Vlaamse universiteiten d.d. 21 december 2007 van toepassing. Vanaf begrotingsopmaak en jaarrekening 2026 zijn de boekhoud- en begrotingsbesluiten d.d. 19 juli 2024 van toepassing.

- BBL trade&other payables (AF.8):
  - Wordt op geaggregeerd niveau gerapporteerd indien van toepassing:
    - Handelschulden: de mutatie van de economische rekeningen met code 44;
    - Ontvangen vooruitbetalingen op projecten: de mutatie van de economische rekeningen met code 46;
    - Diverse schulden : de mutatie van de economische rekeningen met code 478;
    - Waarborgen te betalen aan gezinnen: : de mutatie van de economische rekeningen met code 488.
  - Andere trade payables aan overheidsinstanties worden conform instructie gerapporteerd; dit betreft oa te betalen BTW, te betalen belastingen en te betalen lonen en aanverwanten.

- BBA trade&other receivables (AF.8):
  - Wordt op geaggregeerd niveau gerapporteerd indien van toepassing:
    - Handelsvorderingen: de mutatie van de economische rekening met code 40;
    - Te ontvangen intresten: de mutatie van de economische rekening met code 4911.
  - De overige vorderingen worden opgesplitst:
    - Te ontvangen van privé ondernemingen: de mutatie van de economische rekening met code 490;
    - Te ontvangen van huishoudens: de mutatie van de economische rekening met code 4911;
    - Te ontvangen toelagen van overheden dit betreft educatief verlof en VOP

- BBA-Shares (AF.5)
  - Wordt op geaggregeerd niveau gerapporteerd:
    - Aandelen, aandelenfondsen en vastgoedcertificaten: de mutatie op economische rekening 51/53;
    - Cashfondsen: de mutatie op economische rekening 51/53;
    - Verbonden entiteiten – deelnemingen: de mutatie op economische rekening 280;
    - Andere ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat – deelnemingen: de mutatie op economische rekening 282;
    - Andere FVA – aandelen: de mutatie op economische rekening 284.
  - Overeenkomstig de algemene kanttekeningen:
    - De cijfers i.v.m. shares worden geaggregeerd voorgesteld op het detailniveau van het jaarrekening-dossier;
    - De cijfers worden weergegeven aan boekwaarde. Deze voorstellingswijze heeft als extra voordeel dat de cijfers eenduidig kunnen worden aangesloten met de jaarrekening.
  - Aangaande de registraties met betrekking tot rekening 284, geven we graag mee dat:
    - Alle betreffende participaties minder dan 10% van het geplaatst kapitaal betreffen;
    - Deze items niet moeten gedetailleerd worden in de jaarrekening van de Vlaamse universiteiten en zodoende wordt deze detaillering om die reden dan niet gerapporteerd in de building blocks.

- BBL-Shares (AF.5):

Dit sjabloon wordt blanco gelaten omdat geen enkele definitie van wat hier onder shares moet worden gerapporteerd, beantwoordt aan het wezen van het eigen vermogen van de Vlaamse universiteiten. De kapitaalsubsidies worden hier op geaggregeerd niveau gerapporteerd.

- BBA debt securities (AF.3):
  - o Publieke instrumenten (overheidsobligaties) worden afzonderlijk weergegeven
  - o Beleggingsfondsen, bedrijfsobligaties en schatkistcertificaten worden op geaggregeerd niveau ingevuld.

Bovenstaande aanpak is conform de conclusies van het overleg betreffende de aansluiting van de jaarrekening met de building blocks dat op 27/06/2017 heeft plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van het Departement Financiën en Begroting, het INR en de Vlaamse universiteiten en conform overleg d.d. 15/12/2020 met departement Financiën en Begroting.

Advies 2018/10 bis betreffende het boeken van subsidies die als inkomensoverdrachten²² worden getypeerd van 27 april 2018 met toevoeging inwerkingtredingsbepalingen aanpassing definitie projectsubsidies 5 december 2018 (zie hierboven voor wat betreft het advies 2017/6 binnen de Vlaamse consolidatiekring)

Inhoud:

Dit advies is enkel van toepassing op inkomensoverdrachten die plaatsvinden tussen entiteiten die zich binnen de Vlaamse consolidatiekring bevinden en entiteiten van buiten de Vlaamse consolidatiekring. Inkomensoverdrachten binnen de Vlaamse consolidatiekring zelf vallen omwille van de consolidatieproblematiek die ermee gepaard gaat, buiten de scope van voorliggend advies. Het advies 2018/10 beschrijft de begrotingsmatige, ESR-matige en bedrijfseconomische verwerking.

Uitgangspunt is dat de toegekende subsidies steeds moeten matchen met de gesubsidieerde uitgaven. De subsidie wordt budgettair, ESR-matig en bedrijfseconomisch geboekt als opbrengst van het kalenderjaar ten belope van het bedrag van de uitgaven dat betrekking heeft op dat kalenderjaar of eerdere kalenderjaren.

Bij co-uitvoering engageren meerdere partijen zich gezamenlijk en op gelijke voet naar de subsidiërende entiteit voor de uitvoering van een gemeenschappelijk project. Daarbij kan één van de partijen optreden als tussenpersoon tussen de subsidiërende entiteit en de andere partijen. De tussenpersoon mag enkel het eigen aandeel in de subsidie in resultaat nemen. De ontvangsten voor derden en de doorstortingen ervan hebben bij de tussenpersoon noch een budgettair, noch een ESR-matig effect.

Toepassing door de Vlaamse universiteiten:

Aan de hand van de toepassing van de completed contract methode (CCM) en de cut off boekingen alsook door toepassing van "doorstortingen aan partners" waarbij de universiteiten de door te storten bedragen aan partnerinstellingen opnemen binnen begrotingsafdeling VI en per einde boekjaar op het passief van de balans plaatsen, voldoen de Vlaamse universiteiten aan de basisdoelstelling van dit advies. De Vlaamse universiteiten nemen de CCM en cut off boekingen op in de ESR-rapportering waar deze bedrijfseconomisch wordt toegepast. Om redenen van consolidatie kan CCM ESR-matig niet toegepast worden voor interne stromen of interrelaties.

Voor wat betreft de gehanteerde economische rekeningen werken de Vlaamse universiteiten conform het universitair boekhoudbesluit van 19/07/2024²³. Voor wat de ESR-codificatie betreft, wordt verwezen naar de ESR-concordantietabel (zie topic 4).

---

²² Betreft de ESR-ontvangsten codes m.b.t. inkomensoverdrachten: ESR code 38 "van bedrijven, financiële instellingen, vzw's ten behoeve van gezinnen", ESR code 39 "van het buitenland", ESR code 47 "van de sociale zekerheidsinstellingen", ESR code 48 "van lokale overheden" en ESR code 49 "van andere institutionele groepen (federale overheid, gemeenschappen, gewesten, gemeenschapscommissies)

²³ Tot en met begrotingsopmaak en jaarrekening 2025 zijn de boekhoud – en begrotingsbesluiten met betrekking tot de Vlaamse universiteiten d.d. 21 december 2007 van toepassing. Vanaf begrotingsopmaak en jaarrekening 2026 zijn de boekhoud- en begrotingsbesluiten d.d. 19 juli 2024 van toepassing.

Advies 2018/12 betreffende het boeken van subsidies die als kapitaaloverdrachten getypeerd worden van 5 december 2018. Dit advies treedt in werking met ingang van 1/1/2020

Inhoud:

Dit advies is van toepassing op kapitaaloverdrachten die plaatsvinden tussen entiteiten die zich binnen de Vlaamse consolidatiekring bevinden en entiteiten van buiten de Vlaamse consolidatiekring. De subsidies tussen entiteiten van de Vlaamse Overheidssector ('de toelagen') worden, omwille van de consolidatieproblematiek die hiermee gepaard gaat, hier niet behandeld. De kapitaaloverdrachten besproken in dit advies worden gedefinieerd als alle overdrachten in geld, die de verwerving of overdracht inhouden van een of meer activa door minstens een van de partijen betrokken bij de verrichting.

Uitgangspunt is dat de subsidie budgettair, ESR-matig en bedrijfseconomisch geboekt worden op het moment dat het recht op de subsidie of de toekenning vaststaat volgens de toekenningsmodaliteiten van het betrokken subsidiebesluit.

Het advies gaat ook in detail in op de "Te hanteren codes".

Toepassing door de Vlaamse universiteiten:

In de mate dat subsidies in de bedrijfseconomische boekhouding verwerkt worden als kapitaalsubsidies zal ESR-matig dezelfde logica worden gehanteerd onder de desbetreffende ESR-code.

Voor wat betreft de gehanteerde economische rekeningen werken de Vlaamse universiteiten conform het universitair boekhoudbesluit van 19/07/2024²⁴. Voor wat de ESR-codificatie betreft, wordt verwezen naar de ESR-concordantietabel (zie topic 4).

---

²⁴ Tot en met begrotingsopmaak en jaarrekening 2025 zijn de boekhoud – en begrotingsbesluiten met betrekking tot de Vlaamse universiteiten d.d. 21 december 2007 van toepassing. Vanaf begrotingsopmaak en jaarrekening 2026 zijn de boekhoud- en begrotingsbesluiten d.d. 19 juli 2024 van toepassing.

Advies 2021/1 betreffende de aanleg van een voorziening voor niet opgenomen vakantiedagen van 9 december 2021.

Inhoud:

Het advies is van toepassing op alle entiteiten van de Vlaamse deelstaatoverheid en voor alle statuten die het overdragen van verlofdagen toelaten en gaat in vanaf 1 januari 2022. Het opnemen van deze vakantiedagen in een later jaar zal op dat moment resulteren in een extra kost ten gevolge van de onbeschikbaarheid van het personeelslid.

Het eerste jaar dat de voorziening wordt aangelegd, dient het beginsaldo van de voorziening opgenomen te worden als een niet recurrent resultaat zonder ESR-weerslag. De voorziening wordt jaarlijks bijgesteld in functie van het volume aan over te dragen vakantie en wijzigingen aan de loonlast.

De voorziening wordt in het jaar van prestatie (met uitzondering van het beginsaldo) geregistreerd op ESR-code 11 "Lopende uitgaven voor goederen en diensten – lonen en sociale lasten".

Toepassing door de Vlaamse universiteiten:

In de mate dat universiteiten een voorziening voor niet opgenomen vakantiedagen aanleggen in de bedrijfseconomische boekhouding zal ESR-matig de jaarlijkse bijstelling in functie van het volume aan over te dragen vakantie en wijzigingen aan de loonlast opgenomen worden op ESR-code 11 "Lopende uitgaven voor goederen en diensten – lonen en sociale lasten".

Advies 2024/01 betreffende de definitie van "consultancy".

Inhoud:

In dit advies wordt het onderscheid tussen consultancy en andere dienstopdrachten of uitbestede kosten beschreven.

Consultancy betreft de praktijk van het geven van deskundig advies of het verlenen van expertise binnen een bepaald vakgebied door een onafhankelijke partij, beperkt in tijd en waarbij de dienst in hoofdzaak betrekking heeft op advies.

Toepassing door de Vlaamse universiteiten:

Het advies beschrijft geen ESR-matige impact en wordt dan ook niet verder behandeld in dit afsprakenkader.

6.4 Adviezen op vandaag niet toegepast door de Vlaamse universiteiten

Advies 2016/1 betreffende het boeken van geherkwalificeerde PPS-projecten van 16 maart 2016.

Dit advies werd vervangen door het advies van 2018/13

Advies 2016/2 betreffende de behandeling van een geherkwalificeerde renteswap van 14 september 2016.

Renteswaps worden op vandaag door de Vlaamse universiteiten niet toegepast.

Advies 2016/3 betreffende het rapporteringsjabloon Vlaamse overheid van 14 september 2016.

Dit advies werd vervangen door het advies 2017/8.

Advies 2017/5 betreffende het boeken van subsidies in natura van 8 maart 2017.

Sommige subsidiërende entiteiten betalen facturen voor natuurlijke personen of rechtspersonen, zonder dat de subsidiërende entiteit zelf de eigendom verwerft van het goed of de dienst die met de factuur verband houdt. De begunstigen van de subsidies kunnen zelf ook tot de Vlaamse overheidssector behoren. Laatstgenoemde situatie verdient extra aandacht. Dit soort investeringen, evenals aankopen van goederen en diensten die, voor hun geheel, ten behoeve van de werking van een andere entiteit worden aangeschaft, worden als subsidies in natura aanzien. Subsidies in natura komen op vandaag niet voor bij de Vlaamse universiteiten.

Advies 2018/9 betreffende de boekhoudkundige verwerking van werken van burgerlijke bouwkunde die onder de bevoegdheid vallen van het Vlaams Ministerie van Mobiliteit en Openbare Werken van de Vlaamse overheid van 7 maart 2018.

Dit advies kadert in de invoering van nieuwe boekhoudregels die van toepassing zullen zijn op werken van burgerlijke bouwkunde die onder de bevoegdheid vallen van het Vlaams Ministerie van Mobiliteit en Openbare Werken. De volgende agentschappen of afdelingen binnen het Vlaams Ministerie beheren belangrijke werken van burgerlijke bouwkunde: Agentschap Wegen en Verkeer, Afdeling Expertise Beton en Staal (EBS), Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) en de Afdeling Maritieme Toegang. Dit advies is zodoende niet van toepassing binnen de Vlaamse universiteiten.

Advies 2018/11 betreffende de boekhoudkundige verwerking van de percelen grond en gebouwen die in eigendom zijn van of waarover zakelijke rechten in hoofde van de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap / Vlaams Gewest bestaan van 14/11/2018.

Het advies heeft specifiek betrekking op de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap / Vlaams Gewest en is derhalve niet van toepassing voor de Vlaamse universiteiten.

Advies 2018/13 betreffende het boeken van geherkwalificeerde PPS-projecten van 5 december 2018.

De Vlaamse universiteiten nemen op vandaag niet deel aan "geherkwalificeerde publiek-privaat samenwerkingsprojecten" die het voorwerp uitmaken van voorliggend advies.

Advies 2021/01 betreffende de aanleg van een voorziening voor gestandaardiseerde waarborgen.

In dit advies wordt de verplichting tot het aanleggen van een voorziening beschreven indien een overheid zich garant stelt voor het betalen van een lening ten opzichte van een schuldeiser vaak met als tegenprestatie een vergoeding voor de borgstelling. Het advies is tot stand gekomen naar aanleiding van de waarborgregeling van PMV.z-Waarborgen NV waarbij banken tot 75% van het krediet (gevraagd door ondernemers) kan laten waarborgen door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De voorziening wordt aangelegd op basis van een raming:

- inschatting van de kans dat een waarborg uiteindelijk door de bank zal worden ingeroepen,
- vertrekkende van het aan de bank uitgekeerde bedrag, berekend welk percentage ervan finaal nog zou kunnen gerecupereerd worden.

Het advies is niet van toepassing op de Vlaamse universiteiten aangezien de universiteiten geen of zeer beperkt kredieten waarborgen ten aanzien van derden.

Advies 2024/02 betreffende kunstwerken

Het advies heeft specifiek betrekking op de rechtspersoon Ministeries van de Vlaamse Gemeenschap en is derhalve niet van toepassing voor de Vlaamse universiteiten.

Topic 7: Verfijning ESR-afsprakenkader – interne stromen of interrelaties Vlaamse universiteiten en FWO, FIO en VLIR-UOS

Voorliggend ESR-afsprakenkader werd besproken met vertegenwoordigers van departement Financiën en Begroting, AHOVOKS, VLIR en EY op 14 december 2018. Het departement Financiën en Begroting vroeg tijdens dit overleg de Vlaamse Universiteiten om het ESR-afsprakenkader verder te verfijnen door afspraken te maken met betrekking tot de interne stromen of interrelaties tussen enerzijds FWO, VLAIO (FIO) en VLIR-UOS en anderzijds de Vlaamse universiteiten. Aansluitend op deze vraag, vonden er diverse overlegmomenten plaats tussen vertegenwoordigers van de Vlaamse universiteiten en vertegenwoordigers van FWO, FIO en VLIR-UOS. De afspraken en de weerslag op de interne stromen of interrelaties naar aanleiding van deze overlegmomenten worden in deze topic toegelicht.

7.1 Interne stromen of interrelaties met betrekking tot FWO

De interne stromen of interrelaties tussen FWO enerzijds en de Vlaamse universiteiten anderzijds werden besproken tijdens een overleg tussen vertegenwoordigers van beide partijen. Dit overleg leidde tot volgende conclusies.

Algemeen kader:

- De betaaloverzichten van FWO zijn de onderbouw voor het bedrag opgenomen in de ESR-rapportering. Additioneel worden ook de infrastructuursubsidies²⁵ als interrelatie gerapporteerd.
- De afstemming met betrekking tot andere toelagen dan werkingstoelagen gebeurt enkel kasmatig.
- Bij het toezenden van het laatste betaaloverzicht van het boekjaar wordt een cumulatief jaaroverzicht toegevoegd.
- De verschillen tussen de interne stromen of interrelaties gerapporteerd door FWO enerzijds en de Vlaamse universiteiten anderzijds die ontstaan door de onverenigbaarheid in timing van de boekingen in verband met de afrekening van onderzoeksprojecten, worden afgestemd op consolidatorniveau.
- De Vlaamse Universiteiten verklaren eventuele verschillen in VO 15 "Afstemming interne stromen" van de BCT, Begrotings- en consolidatietool (voorheen het EMOE sjabloon).

Indien bepaalde instellingen omwille van hun bedrijfseconomische werkwijze geconfronteerd worden met timing verschillen tussen de geregistreerde omzet inclusief voorschotten en de bedragen opgenomen in de betaaloverzichten, zal in het kader van de ESR-rapportering het bedrag aan ESR-ontvangsten op een pragmatische manier worden afgestemd met de betaaloverzichten, en dit bij voorkeur op consolidatorniveau, zonder hiervoor de bedrijfseconomische werkwijze van de instelling te veranderen.

De verschillende financieringsprogramma's van FWO en bijhorende ESR-codificatie bij zowel de Vlaamse universiteiten als FWO worden in onderstaande tabel verder gedetailleerd.

---

²⁵ Infrastructuursubsidies "impulsfinanciering zware apparatuur"; "onderzoeksinfrastructuur"; "Vlaamse supercomputer" en "ESFRI".

Code boekhoud - besluit	Boekhoudbesluit omschrijving	Subprogramma FWO voluit	Overhead	Verfijning ESR-code Vlaamse universiteiten	Opmerkingen	Betalingsflow	Corresponderende ESR-code tegenpartij
7011	A.2.2. EOS						
7011	EOS projecten	Excellence of Science (EOS)	6%	46.70	Opname van de ontvangen FWO-toelagen inclusief voorschotten en de door FWO uitgekeerde overhead onder ESR-code 46.70 "Inkomensoverdrachten van andere eenheden van de overheid – FWO".	Na de mededeling van goedkeuring van het project worden voorschotten betaald (april en oktober). Voor opstartende dossiers kunnen nog voorschotten betaald worden in juni en december, afhankelijk van de goedkeuring.	41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep - aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid".
7012	A.2.3. FWO						
7012	FWO	Fonds Geneeskundig Wetenschappelijk onderzoek (FGWO)	6%	46.70	Opname van de ontvangen FWO-toelagen inclusief voorschotten en de door FWO uitgekeerde overhead onder ESR-code 46.70 "Inkomensoverdrachten van andere eenheden van de overheid – FWO".	Na de mededeling van goedkeuring van het project worden voorschotten betaald (april en oktober). Voor opstartende dossiers kunnen nog voorschotten betaald worden in juni en december, afhankelijk van de goedkeuring.	41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep - aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid".
7012	FWO	International reseach infrastructure projecten (IRI)	6%	46.70			
7012	FWO	Big Sciences	6%	46.70			
7012	FWO	FWO Odysseus	6%	46.70			
7012	FWO	Onderzoeksprojecten	6%	46.70			
7012	FWO	Kredieten aan Navorsers (KaN)	6%	46.70			
7012	FWO	Mecenaat	0%	46.70			
7012	FWO	Wetenschappelijk onderzoeksgemeenschap (WO)	0%	46.70			
7012	FWO	Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen (IIKW)	6%	49.40	Opname van de ontvangen FWO-toelagen inclusief voorschotten en de door FWO uitgekeerde overhead onder ESR-code 49.40 "Inkomensoverdrachten van andere institutionele groepen - inkomensoverdrachten van de federale overheid".		02.99 Niet opnemen in ESR
7012	FWO	Strategische onderzoeksbeurs (SB-beurzen)	0%	38.60	Opname van de ontvangen FWO-toelagen onder ESR-code 38.60 "Inkomensoverdrachten van bedrijven, financiële instellingen, VZW's t.b.v. de gezinnen en van gezinnen - ontvangen subsidies".	Voor bepaalde beurzen worden de werkelijke kosten per kwartaal betaald.	12.11 "Lopende uitgaven voor goederen en diensten (consumptiebestedingen) - Aankoop van niet-duurzame goederen en diensten - Algemene werkingskosten"
7012	FWO	Aspiranten (ASP)	0%	38.60			
7012	FWO	Postdoctorale onderzoekers (PDO)	0%	38.60			

Code boekhoud - besluit	Boekhoudbesluit omschrijving	Subprogramma FWO voluit	Overhead	Verfijning ESR-code Vlaamse universiteiten	Opmerkingen	Betalingsflow	Corresponderende ESR-code tegenpartij
7012	FWO	Pegasus Marie Curie Fellowships (PEG)	0%	38.60			
7012	A.2.2.2 Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO						
70211	Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO	Toegepast biomedisch onderzoek met een primaire maatschappelijke finaliteit (TBO)	Contractueel bepaald	46.70	Opname van de ontvangen FWO-toelagen onder ESR-code 38.60 "Inkomensoverdrachten van bedrijven, financiële instellingen, VZW's t.b.v. de gezinnen en van gezinnen - ontvangen subsidies".	Na de mededeling van goedkeuring van het project worden voorschotten betaald (april en oktober). Voor opstartende dossiers kunnen nog voorschotten betaald worden in juni en december, afhankelijk van de goedkeuring.	41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep - aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid".
70211	Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO	Strategisch basisonderzoek met economische of maatschappelijke finaliteit (SBO)	Contractueel bepaald	46.70	Opname van de ontvangen FWO-toelagen onder ESR-code 38.60 "Inkomensoverdrachten van bedrijven, financiële instellingen, VZW's t.b.v. de gezinnen en van gezinnen - ontvangen subsidies".	Na de mededeling van goedkeuring van het project worden voorschotten betaald (april en oktober). Voor opstartende dossiers kunnen nog voorschotten betaald worden in juni en december, afhankelijk van de goedkeuring.	41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep - aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid".
70214	A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap						
70214	Impulsfinanciering zware apparatuur	European Strategy Forum on Research Infrastructures - The Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities (ESFRI DARIAH)	6%	46.70	Opname van de ontvangen FWO-toelagen inclusief voorschotten en de door FWO uitgekeerde overhead onder ESR-code 46.70 "Inkomensoverdrachten van andere eenheden van de overheid – FWO".	Na de mededeling van goedkeuring van het project worden voorschotten betaald (april en oktober). Voor opstartende dossiers kunnen nog voorschotten betaald worden in juni en december, afhankelijk van de goedkeuring.	41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep - aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid"
70214	Impulsfinanciering zware apparatuur	Ronde 4	0%	46.70			
70214	Impulsfinanciering zware apparatuur	Vlaams Supercomputer Centrum (VSC)	0%	46.70			
70214	A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap						
70214	FWO onderzoeksinfrastructuur	Ronde 5	0%	46.70	Opname van de ontvangen FWO-toelagen inclusief voorschotten en de door FWO uitgekeerde overhead onder ESR-code 46.70	Na de mededeling van goedkeuring van het project worden voorschotten betaald (april en oktober). Voor opstartende dossiers kunnen nog voorschotten betaald worden	41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep - aan

Code boekhoud - besluit	Boekhoudbesluit omschrijving	Subprogramma FWO voluit	Overhead	Verfijning ESR-code Vlaamse universiteiten	Opmerkingen	Betalingsflow	Corresponderende ESR-code tegenpartij
70214	FWO onderzoeksinfrastructuur	Ronde 6	10%	46.70	"Inkomensoverdrachten van andere eenheden van de overheid – FWO".	in juni en december, afhankelijk van de goedkeuring.	onderwijsinstellingen van de institutionele overheid"
7045	A.5.6. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening						
7045	Andere	Subsidies congressen, onderwijstoelagen, ...		38.60 / 38.10	Betreft slechts een beperkte financiering. Behoud van huidige ESR-codering 38.60 / 38.10 "Inkomensoverdrachten van bedrijven, financiële instellingen, VZW's t.b.v. de gezinnen en van gezinnen - van bedrijven / ontvangen subsidies".		Worden door FWO niet als interrelatie op een ESR-code 4 opgenomen

7.2 Interne stromen of interrelaties met betrekking tot FIO

De interne stromen of interrelaties tussen FIO enerzijds en de Vlaamse universiteiten anderzijds werden besproken tijdens twee overlegmomenten. Tijdens deze overlegmomenten werd ook een aansluitingsoefening met betrekking tot het boekjaar 2018 gemaakt voor één universiteit tussen de (1) effectief uitbetaalde subsidies vanwege FIO, (2) de gerapporteerde interne stromen of interrelaties door FIO en (3) de boekhoudkundige verwerking door deze universiteit anderzijds.

Bij de uitwerking van deze aansluitingsoefening werden volgende verschilpunten vastgesteld:

- **Timing issues:** de Vlaamse universiteit rapporteren op basis van de bedrijfseconomisch geboekte omzet van het desbetreffende jaar; deze omzet volgt de contractuele mijlpalen die voorzien zijn per onderzoekscontract. FIO rapporteert de interrelaties ten aanzien van de Vlaamse universiteiten gedeeltelijk op basis van de effectief uitbetaalde subsidies (cash) en gedeeltelijk op basis van een bijkomende boeking (accrual);
- **Doorstoringen aan partnerorganisaties:** Indien er bij onderzoeksprojecten meerdere partijen betrokken zijn, zal het FIO de hoofdcoördinator als tegenpartij van de interne stroom of interrelatie opnemen, ook indien de hoofdcoördinator de middelen doorstort aan een onderzoek partnerinstelling zoals contractueel bepaald. De Vlaamse universiteiten, nemen alleen de ontvangsten bestemd voor de eigen onderzoeksprojecten bedrijfseconomisch op. De doorstoringen aan partners worden bedrijfseconomisch als schuld opgenomen ten aanzien van de tegenpartij en worden ESR-matig niet opgenomen.
- **Cofinancieringen:** indien in het kader van een onderzoeksproject (bijvoorbeeld EFRO / INTERREG projecten) meerdere financiers betrokken zijn en FIO optreedt als één van de cofinanciers, zal FIO de uitgaande betalingen opnemen als interne stroom of interrelatie met de universiteit; deze ontvangsten worden door de betrokken universiteit niet opgenomen als interne stroom of interrelatie ten aanzien van FIO.
- Gezien bovenstaande verschilpunten tussen (1) de cashmatig ontvangen, (2) bedrijfseconomisch opgenomen bedragen en (3) de door FIO en de Vlaamse universiteiten opgenomen interrelaties zal in het kader van de ESR-rapportering het bedrag aan ESR-ontvangsten op een pragmatische manier worden afgestemd en dit bij voorkeur op consolidatorniveau zonder hiervoor de bedrijfseconomische werkwijze van de instellingen te veranderen.
- De afstemming met betrekking tot andere toelagen dan werkingstoelagen gebeurt enkel kasmatig.

Code boekhoud - besluit	Boekhoudbesluit omschrijving	Subprogramma	Overhead	Verfijning ESR-code Vlaamse universiteiten	Opmerkingen	Betalingsflow	Corresponderende ESR-code tegenpartij
7013	A.2.4. VLAIO						
7013	VLAIO		0%	46.40	Opname van de geregistreerde omzet inclusief voorschotten en overhead onder ESR-code 46.40 "Inkomensoverdrachten van administratieve openbare instellingen (AOI) – Fonds voor Innoveren en Ondernemen"	Uitdovend - slechts beperkte toelagen te ontvangen vanaf boekjaar 2019	41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep - aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid"
70211	A.3.2.2. Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO						
70211	Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO	TBM (Toegepast Biomedisch onderzoek met een primair Maatschappelijke finaliteit)	contractueel bepaald	46.40	Opsplitsing van de FWO-toelagen versus de toelagen ontvangen van het FIO in het kader van onderzoeksprojecten. Opname van de geregistreerde omzet inclusief voorschotten en overhead onder ESR-code 46.40 "Inkomensoverdrachten van administratieve openbare instellingen (AOI) – Fonds voor Innoveren en Ondernemen"	De Vlaamse universiteiten en het FIO zijn het er in principe over eens dat de interne stromen of interrelaties best worden bepaald op basis van een juridisch bindende titel. Een eventueel afstemmingsinstrument hierbij is de schuldvordering. Dit dient nog verder te worden afgestemd en uitgewerkt op lange termijn.	41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep - aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid"
70211	Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO	SBO (Strategisch basisonderzoek met economische of maatschappelijke finaliteit)	contractueel bepaald	46.40			
70211	Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO	TETRA (Technologie Transferfonds)	contractueel bepaald	46.40			
70211	Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO	Innovatiemandaten	contractueel bepaald	46.40			
70211	Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO	Proeftuinen	contractueel bepaald	46.40			
70211	Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO	Landbouwtrajecten (LA-trajecten)	contractueel bepaald	46.40			

Code boekhoud - besluit	Boekhoudbesluit omschrijving	Subprogramma	Overhead	Verfijning ESR-code Vlaamse universiteiten	Opmerkingen	Betalingsflow	Corresponderende ESR-code tegenpartij
70211	Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO	Lichte structuren	contractueel bepaald	46.40	Opsplitsing van de FWO-toelagen versus de toelagen ontvangen van het FIO in het kader van onderzoeksprojecten. Opname van de geregistreerde omzet inclusief voorschotten en overhead onder ESR-code 46.40 "Inkomensoverdrachten van administratieve openbare instellingen (AOI) – Fonds voor Innoveren en Ondernemen"	De Vlaamse universiteiten en het FIO zijn het er in principe over eens dat de interne stromen of interrelaties best worden bepaald op basis van een juridisch bindende titel. Een eventueel afstemmingsinstrument hierbij is de schuldvordering. Dit dient nog verder te worden afgestemd en uitgewerkt op lange termijn.	41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep - aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid"
70211	Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO	Speerpuntclusters	contractueel bepaald	46.40			
70211	Subsidies toegepast onderzoek FWO en VLAIO	Andere programma's	contractueel bepaald	46.40			
7021	A.3.2 Vlaamse Gemeenschap						
7021	Vlaamse Gemeenschap	Cofinanciering in het kader van EFRO / INTERREG programma's	contractueel bepaald		Deze ontvangsten worden door de Vlaamse universiteiten niet steeds opgenomen als interne stroom of interrelatie ten aanzien van FIO.	De Vlaamse universiteiten en het FIO zijn het er in principe over eens dat de interne stromen of interrelaties best worden bepaald op basis van een juridisch bindende titel. Een eventueel afstemmingsinstrument hierbij is de schuldvordering. Dit dient nog verder te worden afgestemd en uitgewerkt op lange termijn.	41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep - aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid"
7031	A.4.2. Contractonderzoek met de privé-sector met overheidssteun						
7031	Contractonderzoek met de privé-sector met overheidssteun	Baekeland-mandaten	contractueel bepaald	16.11	Betreft experten vergoedingen om projectaanvragen te evalueren bij VLAIO/FIO.	Een zeer beperkt bedrag wordt uitzonderlijk rechtstreeks aan de Vlaamse universiteiten uitgekeerd.	Uit de aansluitingsoefening d.d. 19 september 2019 blijkt dat FIO deze bedragen niet opneemt als interrelatie ten aanzien van de Vlaamse Universiteiten; deze bedragen worden als werkingskosten opgenomen door FIO.
7031	Contractonderzoek met de privé-sector met overheidssteun	O&O Programma	contractueel bepaald	16.11			
7031	Contractonderzoek met de privé-sector met overheidssteun	KMO Programma	contractueel bepaald	16.11			
7031	Contractonderzoek met de privé-sector met overheidssteun	VIS Programma	contractueel bepaald	16.11			

Code boekhoud - besluit	Boekhoudbesluit omschrijving	Subprogramma	Overhead	Verfijning ESR-code Vlaamse universiteiten	Opmerkingen	Betalingsflow	Corresponderende ESR-code tegenpartij
7031	Contractonderzoek met de privé-sector met overheidssteun	Andere programma's	contractueel bepaald	16.11			
7045	A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening						
704511	Onderwijstoelagen binnenland	Innovatiestage	Overhead afhankelijk van personeelskost	38.60	Betreft slechts een beperkte financiering. Behoud van huidige ESR-codering 38.60 "Inkomensoverdrachten van bedrijven, financiële instellingen, VZW's t.b.v. de gezinnen en van gezinnen - ontvangen subsidies".	Uitdovend	41.50 "Inkomensoverdrachten binnen de overheidssector - inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep - aan onderwijsinstellingen van de institutionele overheid"

7.3 Interne stromen of interrelaties met betrekking tot VLIR-UOS

De inkomensstromen met betrekking tot:

- A. de VLIR-UOS gelden, ontvangen van de Federale overheidsdienst Buitenlandse zaken, buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking;
- B. de projecttoelagen ontvangen van de Vlaamse Gemeenschap (in het kader van onder andere Columbus project, ...)
- C. de vergoeding van de werkingskosten van VLIR betaald door de universiteiten aan VLIR die doorgestort worden naar de Vlaamse universiteiten en hogescholen, zullen door de entiteit "Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) – SON" vanaf boekjaar 2019 ESR-matig verwerken worden als doorstortingen aan partnerinstellingen teneinde dubbelstellingen in hoofde van de consolidator te vermijden. Onderstaande werd schriftelijk goedgekeurd door een vertegenwoordiger van departement Financiën en Begroting op 27 mei 2019.

Concreet betekent dit voor VLIR:

A. De VLIR-UOS gelden

De in het lopende boekjaar ontvangen toelagen van de FOD Buitenlandse zaken, buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking die bestemd zijn om te worden doorgestort aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen worden ESR-matig niet opgenomen door de entiteit "Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) – SON".

B. De projecttoelagen ontvangen van de Vlaamse Gemeenschap

De in het lopende boekjaar ontvangen toelagen van Vlaamse Gemeenschap die bestemd zijn om te worden doorgestort aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen worden ESR-matig niet opgenomen door VLIR.

C. De bijdragen van de universiteiten betaald aan de entiteit "Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) – SON"

De vergoeding van de werkingskosten van VLIR, betaald door de Vlaamse universiteiten wordt vanaf boekjaar 2020 door de entiteit "Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) – SON" opgenomen onder ESR-code 16.20 "Lopende uitgaven voor en ontvangsten van goederen en diensten – Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten binnen de overheidssector".

Concreet betekent dit voor de Vlaamse universiteiten:

De ontvangen VLIR-UOS toelagen en de projecttoelagen van de Vlaamse Gemeenschap worden ESR-matig opgenomen conform het ESR-Afsprakenkader voor toepassing binnen de Vlaamse Universiteiten, goedgekeurd door de VLIR-Raad op 30 januari 2019.

BIJLAGE 1

De nood aan een onderbouwende financiering – Overheidsfinanciering aan de universiteiten en de ESR problematiek – Nota VLIR d.d. 24 februari 2016

DE NOOD AAN EEN ONDERBOUWENDE FINANCIERING

Overheidsfinanciering aan de universiteiten en de ESR problematiek

De Vlaamse universiteiten en hogescholen werden sinds de invoering van ESR2010 heel expliciet opgenomen in éénzelfde, primaire consolidatiecluster én behoren ESR-matig tot de overheidssector S13.12. Hierdoor bepalen zij mee het tekort/overschot van de overheid evenals de schuldpositie van de overheid. België dient (net als de andere lidstaten van de EU) haar totale begrotingstekort, na consolidatie van alle (sub)overheden in de brede betekenis van het woord, onder de 3% van het BBP te houden. Aangezien de ESR-methode een benadering is op transactiebasis, worden uitgaven volledig aangerekend op basis van betaalde facturen. Bijgevolg ervaart elke overheid de druk om uitgaven uit te stellen, vooral door minder of trager te investeren. Deze druk zal hopelijk afnemen naarmate België als geheel haar begrotingstekort nog verder kan terugdringen onder de 3%. Gelet op de situatie van de Belgische overheidsfinanciën ligt de nadruk vandaag vooral op het terugdringen van het begrotingstekort. Men kan echter veronderstellen dat naar de toekomst toe ook de schuldpositie van ons land (op het ogenblik afgerond 107% van het BBP) meer uitgesproken in het vizier van Eurostat komt.

Uitgavenstromen van universiteiten en hogescholen die niet binnen het begrotingsjaar geneutraliseerd werden door simultane inkomende gelden van de overheid hebben een negatieve impact op het vorderingensaldo voor Vlaanderen. Dit is met name het geval voor investeringsuitgaven en uitgaven (o.a. voor onderzoeksprojecten) die een meerjarenstrategie of patroon volgen. Vaak worden voor dit soort uitgaven ook bijkomende financieringsbronnen aangewend zoals opgebouwde reserves of schuldfinanciering.

Aangezien de Vlaamse overheid richtlijnen krijgt, zowel globaal, als per departement, om de negatieve impact op het vorderingensaldo te beperken, worden wij als universiteiten ook door diezelfde richtlijnen getroffen. Dit dreigt de autonomie van onze investeringsbeslissingen en de timing van onze investeringsuitgaven te hypothekeren.

Deze nota beoogt het bewerkstelligen van een constructieve dialoog enerzijds met oog voor de problematiek waarmee de Vlaamse overheid geconfronteerd wordt anderzijds met begrip voor de begrotingsautonomie van de universiteiten en de eigenheid van hun financiering. De universiteiten hebben enerzijds vragen m.b.t. dit dossier en stellen anderzijds remediëringmogelijkheden voor. Uiteraard dient dit hele dossier ook bekeken te worden vanuit het huidige wettelijke kader, waarbij het voor de universiteiten - omwille van hun beleidsmatige morfologie als zelfstandige rechtspersonen, overeenkomstig de specifieke maatschappelijke opdrachten die hen

zijn toevertrouwd – essentieel is om voor de eigen financiële opvolging en rapportering de algemeen geldende bedrijfseconomische benadering te volgen en zij zich daarbij dienen te houden aan het universitair boekhoudbesluit dat in voege trad in 2008. Voor de universiteiten is en blijft de bedrijfseconomische invalshoek immers de primaire sturing en toetssteen van hun autonoom financieel beleid.

De Vlaamse Regering heeft voor de consolidatiecluster waarin zowel de hogescholen als de universiteiten werden opgenomen een bandbreedte (= toegelaten negatieve impact op het vorderingensaldo) bepaald van 50 miljoen euro. Onderstaand schema is een weergave van de impact die de universiteiten verwachten op het vorderingensaldo in ESR als zij de door hen geplande begrotingen/investeringen uitvoeren.

Figuur 1: Samenvattend overzicht van de begrotingen in ESR

	UAntwerpen	KU Leuven	UHasselt	UGent	VUB	TOTAAL
	K€	K€	K€	K€	K€	K€
2016						
impact consolidatie	-€ 30.659	€ 39.489	-€ 10.375	-€ 33.205	-€ 35.865	-€ 70.615
investeringen	€ 48.853	€ 65.978	€ 25.819	€ 78.945	€ 42.696	€ 262.292
2017						
impact consolidatie	-€ 10.903	€ 679	-€ 11.750	-€ 35.088	-€ 30.166	-€ 87.228
investeringen	€ 25.223	€ 72.659	€ 22.447	€ 84.130	€ 37.300	€ 241.760
2018						
impact consolidatie	-€ 10.223	€ 85	-€ 1.926	-€ 24.110	-€ 11.266	-€ 47.439
investeringen	€ 25.223	€ 64.669	€ 9.867	€ 77.682	€ 17.300	€ 194.741

1. Vragen/bedenkingen

1.1 De universiteiten wensen de rationale te kennen achter de bandbreedte van 50 miljoen euro. Een vraag hierbij is of er rekening werd gehouden met de goedgekeurde rekeningen en begrotingen die werden gecontroleerd/goedgekeurd door instanties zoals de Regeringscommissarissen, de inspecteurs financiën, de Raden van Bestuur van de universiteiten, etc. De universiteiten uiten namelijk niet enkel hun bezorgdheid over de gevraagde administratieve inspanningen voor ESR maar vooral over de timing voor rapportering. Prefiguraties, die deel uitmaken van deze ESR rapporteringen, zowel voor begrotingen als jaarrekeningen moeten worden aangeleverd op tijdstippen die niet realistisch zijn en bijgevolg wijken de goedgekeurde cijfers vaak beduidend af van de cijfers in de prefiguraties.

1.2. De hogescholen en universiteiten worden als één groep beschouwd én behoren bijgevolg tot dezelfde consolidatiecluster. De Vlaamse Regering koos ervoor om deze consolidatiecluster van universiteiten en hogescholen ESR-matig te laten behoren tot de overheidssector S13.12 waardoor ze het tekort/overschot van de overheid mee bepalen. Het departement Financiën en Begroting staat in voor de consolidatie en monitoring van het ESR-vorderingensaldo. Op politiek niveau wordt er verder bepaald wat er met het gerapporteerde ESR-vorderingensaldo naar begrotingsbeleid toe dient te gebeuren.

2

VLIR

24 februari 2016

De universiteiten vragen om duidelijkheid te scheppen in de rationale achter het opnemen van de hogescholen en universiteiten in dezelfde consolidatiecluster, spijts de sterk verschillende activiteitenmix (en bijgevolg financieringsmix) tussen beide instellingstypes. De universiteiten vragen hierbij passende aandacht voor de specificiteit en het grote belang (zowel in absolute als in relatieve termen) van de universitaire wetenschappelijke onderzoeksactiviteiten - gekenmerkt door een brede waaier aan zeer diverse competitieve financieringskanalen - die een eigen ESR-matige benadering noodzakelijk maken. In die zin is het aangewezen dat er een gesprek komt met het INR betreffende de gehanteerde en te hanteren consolidatieprincipes.

1.3 Verder willen de universiteiten de zekerheid dat de grootte/omvang van de bandbreedte geen impact zal hebben op de autonomie en de timing van de investeringsuitgaven. Als goede huisvaders stellen de universiteiten een meerjarenplanning op en hebben de instellingen in het verleden reserves opgebouwd om ook in economisch moeilijke tijden de optimale huisvesting van hoogkwalitatief onderwijs en onderzoek te blijven waarborgen. Bovendien kunnen reeds aangegane investeringsengagementen niet worden teruggedrongen. Dit is de kern van de bedrijfseconomische logica volgens de welke de universiteiten sinds 2008 hun financieel beheer voeren. Iedereen beschouwde toen de invoering van deze bedrijfseconomische logica als een stap die reeds lang had dienen te zijn genomen daar Vlaanderen, bij ontstentenis ervan, wat het financieel beheer van haar universiteiten betreft, de facto achterliep op wat elders in Europa gangbaar was. Gezien het ondertussen verouderde patrimonium, het stijgende aantal studenten en de stijgende initiatieven in onderzoek en innovatie, zijn die opgebouwde reserves in het huidige besparingsklimaat noodzakelijk om te renoveren en investeren en zo aan de maatschappelijke opdracht die hen werd toegekend blijvend en kwalitatief te voldoen. Bijkomend moet ook op verantwoorde wijze gebruik kunnen gemaakt worden van schuldfinanciering. De bandbreedte is volgens de universiteiten dan ook te laag. Daarom vragen de universiteiten om de bandbreedte niet te hanteren als drukkingsmiddel op de instellingen die al decennia lang blijf geven van deskundig financieel beheer.

2. Elementen die bijdragen tot het vorderingensaldo

Door de jarenlange en systematische onderindexering van de financieringsenveloppe, de onder-dimensionering van de investeringstoelagen en de bijkomende besparingen, is de huidige negatieve impact van de universiteiten op het Vlaams vorderingensaldo volgens de vigerende ESR-methodiek onvermijdelijk. Anders geformuleerd: de uitgaven van de universiteiten kunnen op vandaag enkel worden gedekt met de inkomende financiering van de Vlaamse Overheid mits (1) drastisch in te boeten op de uitgaven voor personeel, onderzoek en infrastructuur of mits (2) het inzetten van opgebouwde reserves en van vreemd vermogen. Met de huidige ESR-systematiek wordt optie (2) ernstig belemmerd, zodat enkel optie (1) overblijft en de universiteiten bovenop de besparingen die ze hebben moeten doorvoeren door de systematische derving aan overheidstoelagen, nu ook moeten besparen omdat het recht op het mobiliseren van zelf opgebouwde reserves hen (in meer of mindere mate, afhankelijk van de toegelaten negatieve bandbreedte) wordt ontzegd. Dat de universiteiten met de recurrente inkomsten de noden niet kunnen dekken, kan aangetoond worden met de berekeningen in figuur 2 en 3. Indien de universiteiten ontzegd worden de opgebouwde of verworven middelen aan te wenden daar waar de overheid

momenteel niet kan volgen, dan ontstaat een ernstige bedreiging voor de kwaliteit van het Vlaams universitair onderwijs en onderzoek evenals voor de sterke internationale positie en zichtbaarheid die ze vandaag bereikt hebben.

2.1 Als eerste oorzaak voor het overstijgen van de vooropgestelde bandbreedte geldt het toekennen van onvoldoende werkingstoelagen. Het hoger onderwijs kent reeds jaren een onderindexering van de werkingsmiddelen. Tussen 2008 en 2016 is de onderindexering geaccumuleerd tot 7%. Indien de toelage met 7% zou stijgen, dan zou dit de negatieve impact van de universiteiten op het Vlaams ESR-vorderingensaldo aanzienlijk reduceren. Uit onderstaande berekening blijkt dat er over de periode 2008-2016 ongeveer 216 miljoen minder toelagen werden uitgekeerd aan de Vlaamse universiteiten dan in het geval dat de Vlaamse overheid systematisch de werkelijke evolutie van de gezondheidsindex zou hebben toegepast volgens de vooropgestelde berekeningen in de Codex HO. Bij deze onderindexering werden de besparingen (besparing 2011 en 2015 hebben in enveloppe 2016 van het hoger onderwijs een effect van ca €43 mio), het vertragen van het groeipad in 2016 en het niet toekennen van twee kliks (effect van ca. €49 mio in enveloppe 2016) niet in rekening gebracht.

In figuur 2 wordt de toegekende index in de enveloppe vergeleken met de decretaal bepaalde index, waaruit blijkt dat er sinds de start van het nieuwe financieringsmodel in 2008 een systematische en substantiële onderindexering optreedt.

Figuur 2: Onderindexering¹

2

	Effectieve evolutie ENV	Evolutie ENV bij toepassing reële evolutie gezondheidsindex	Mate van onderindexering
2008	101,90%	104,01%	-2,11%
2009	103,84%	104,59%	-0,76%
2010	103,84%	106,26%	-2,42%
2011	106,01%	109,34%	-3,34%
2012	108,30%	112,10%	-3,80%
2013	109,25%	113,42%	-4,17%
2014	109,87%	113,85%	-3,98%
2015	109,87%	114,98%	-5,11%
2016	109,87%	116,75%	-6,88%

¹ Met de decretaal bepaalde index wordt de initiële regel rond indexering bedoeld aangezien die ook de evolutie van de kosten weerspiegelt die afgedekt moeten worden door de enveloppe. Dit betekent dat 80% van de bedragen de evolutie van de gezondheidsindex en 20% van de bedragen 75% van de evolutie van de gezondheidsindex volgen. Opmerking: via programmadecreten wordt elk jaar de regel rond toegekende indexering opgenomen in de codex.

Werkwijze enveloppe 2016:

- Naar aanleiding van de integratie werden de deelenveloppes opnieuw vastgelegd op indexniveau 2011. Om de onderindexering sinds 2008 te berekenen worden alle deelenveloppes eerst teruggebracht naar indexniveau 2007.
- In een tweede stap worden alle bedragen geïndexeerd volgens de initiële bepaling van het financieringsdecreet vanaf het jaar zoals bepaald in de codex Hoger Onderwijs (bv. groeipad integratie wordt telkens pas geïndexeerd vanaf het jaar na eerste toekenning).
- De extra bedragen die toegevoegd worden aan het onderzoeksdeel van de universiteiten om de 55/45 breuk te behouden worden ook op het decretaale niveau gebracht.

²2016: gezondheidsindex raming per 5/1/2016

VLIR

24 februari 2016

4

Figuur 3: Onderfinanciering als gevolg van onderindexeren decretaal bepaalde enveloppe

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Delta 2008-2016
Totaal beschouwde enveloppe	-27.056.808	-9.572.046	-30.955.817	-42.359.099	-42.620.573	-44.932.190	-42.770.682	-58.983.068	-89.791.000	-389.041
HS	-13.135.085	-4.690.582	-15.172.784	-20.706.326	-20.509.159	-21.569.283	-17.040.045	-23.734.821	-36.255.000	-172.813
UNIF	-13.921.723	-4.881.464	-15.783.034	-21.652.773	-22.111.414	-23.362.908	-25.730.637	-35.248.247	-53.535.000	-216.227

Naast deze onderindexering en de besparingen op werking, dienen nog de significante besparingen op sociale voorzieningen, gekoppeld aan het niet verder uitvoeren van het noodzakelijk en afgesproken groeipad, vermeld. Deze ondermaatse financiering van de studentenvoorzieningen (en het gaat hier nog niet over investeringen, maar over de “normale” werking) zorgt voor extra druk op de betreffende bandbreedte.

2.2 Het overstijgen van de vooropgestelde bandbreedte wordt aanvullend veroorzaakt doordat de toegekende investeringstoelagen niet in overeenstemming zijn met de reële investeringsnoden van de universiteiten.

Er zijn diverse methodieken om de investeringsbehoeften te dimensioneren. De universiteiten berekenen de jaarlijkse investeringsnoden inzake gebouwen in Figuur 4 door de verzekerde nieuwbouwwaarde vandaag te delen door een verwachte economische levensduur van 33 jaar (algemeen aanvaard economisch boekingsprincipe). Deze werkwijze leert dat de overheid aan de universiteiten jaarlijks gemiddeld slechts 20% van de middelen bezorgt die nodig zijn om het gebouwenpatrimonium in stand te houden.

Door zuinig beleid werden in het verleden, anticiperend op de investeringsnoden van vandaag, reserves opzij gezet. Een bandbreedte opleggen zou het onmogelijk maken om het oude patrimonium te blijven onderhouden niettegenstaande de geboekte reserves.

Figuur 4: Overzicht van de investeringsnoden in vergelijking met de investeringsmiddelen.

INSTELLING	Verzekerde nieuwwaarde gebouwen (1)	3% verzekerde nieuwwaarde gebouwen (2)	Ontvangen investeringsmiddelen (3)	Dekkingspercentage
KU Leuven	€ 1.895.000.000,00	€ 56.850.000,00	€ 11.248.256,58	19,79%
UGent	€ 1.640.300.000,00	€ 49.209.000,00	€ 9.185.266,17	18,67%
UA	€ 545.000.000,00	€ 16.350.000,00	€ 3.784.178,64	23,14%
VUB	€ 542.620.469,00	€ 16.278.614,07	€ 3.477.693,57	21,36%
UHasselt	€ 150.000.000,00	€ 4.500.000,00	€ 944.605,04	20,99%
TOTAAL	€ 4.772.920.469,00	€ 143.187.614,07	€ 28.640.000,00	20,00%

*Ontvangen investeringsmiddelen werden gehaald uit AHOVOKS 04/12/2015

**De ontvangen bedragen voor de geïntegreerde opleidingen werden niet mee-opgenomen. Gedeeltelijk door de zeer geleidelijke opbouw – pas op kruissnelheid tegen 2024 – volstaan deze toelagen niet om de investeringsnoden m.b.t. de geïntegreerde opleidingen/campussen af te dekken.

2.3 Bijkomend stelt zich het probleem van de AGION-middelen die pas over een periode van 10 jaar volledig bij de universiteiten zullen terechtkomen terwijl de reeds ondergefinancierde geïntegreerde opleidingen grote investeringsnoden kennen. Op dit moment komt nog 70% van de middelen toe bij de hogescholen i.p.v. bij de

universiteiten. Indien ook hier een groeipad zou worden toegekend zou dit de universiteitsimpact op het Vlaams ESR-vorderingensaldo positief beïnvloeden.

2.4 Tenslotte stelt zich nog steeds het probleem van de overheadpercentages die worden toegepast op projectfinanciering. In de praktijk blijken de gehanteerde percentages veel te laag om de reële kosten voor de centrale voorzieningen die gepaard gaan met deze projecten te kunnen dragen. Bovendien blijft de Vlaamse overheid hierbij in haar variabele financiering zelf systematisch onder de decretaal voorziene 17% overhead. De werkingsmiddelen van de universiteiten alsook de universiteitsimpact op het Vlaams ESR- vorderingensaldo komen hierdoor verder onder druk te staan. De facto bedraagt de gemiddelde overheadvergoeding ongeveer 7% van de projectomzet, terwijl de overheadkosten (voor mensen en materiële middelen samen) in de realiteit circa 35% bedragen. De Vlaamse overheid draagt bij aan deze kloof door slechts 10% overheadvergoeding toe te kennen voor projecten die door haar worden gefinancierd (cf. EWI).

3. Oplossingen

De overheid kan alvast enkele remediërende maatregelen nemen om de universiteitsimpact op het Vlaams ESR-vorderingensaldo te verminderen.

3.1 De huidige negatieve ESR-impact zou kunnen dalen indien de jarenlange **onderindexering** zou worden stopgezet. Indien 80% van de werkingstoelage, het bestemde deel voor de uitbetaling van de lonen, zou worden geïndexeerd volgens de gezondheidsindex, dan zouden de universiteiten hiermee de op vandaag onvoldoende met werkingsuitkeringen gedekte lonen kunnen betalen en zou dit deel alvast de negatieve universiteitsimpact op het Vlaams ESR-vorderingensaldo reduceren. Dezelfde redenering kan worden toegepast op het deel uit de overheidstoelage bestemd voor werking.

Logischerwijs zou ook de effectieve toepassing van het in de Codex HO ingeschreven **klik-systeem** de universiteitsimpact op het Vlaams ESR-vorderingensaldo positief beïnvloeden.

Eenzelfde oplossing geldt uiteraard voor wat betreft de financiering van de sociale voorzieningen.

3.2 Het patrimonium van de universiteiten is betrekkelijk oud waardoor de nieuwbouw- en renovatiekosten de komende jaren nog zullen stijgen. De investeringstoelagen volstaan niet om de vervangingsinvesteringen en het onderhoud van de universiteitsgebouwen uit te voeren, laat staan om de hoogst nodige uitbreidingsinvesteringen te financieren (Debackere & Vanden Berghe, 5-2015). Deze investeringstoelage wordt niet geïndexeerd en er bestaan geen investeringstoelagen voor de sociale voorzieningen. De vooropgestelde groeipaden uit de Codex HO worden niet gevolgd. Op dit moment is er een dekkingspercentage van 20% (cf. Figuur 5). Indien de Vlaamse Regering voor de begrotingsjaren 2017 en 2018 een groeipad zou volgen, dan zou dit de universiteitsimpact op het Vlaams ESR-vorderingensaldo gunstig beïnvloeden. De universiteiten stellen daarom voor om vanaf het volgende begrotingsjaar een inhaalbeweging te voorzien volgens ABEX (=3% verhoging volgens Codex HO) om ook hier een positief effect te weeg te brengen op de universitaire ESR-impact.

Figuur 5: Voorstel tot inhaalbeweging investeringstoelage 2016-2024

Jaar	Jaarlijkse behoefte = 3% verzekerde nieuwwaarde gebouwen (a)	Constante investeringstoelage (ex. AGION) (b)	Investeringsstoelage bij volgen ABEX (ex. AGION) (c)	Verskil tussen behoefte en constante investeringsstoelage (a-b)	Verskil tussen behoefte en investeringstoelage bij volgen ABEX (a-c)	Dekkingspercentage bij constante investeringsstoelage	Dekkingspercentage bij investeringsstoelage bij volgen ABEX
2016	€ 143.187.614,07	€ 28.640.000,00	€ 29.499.200,00	€ 114.547.614,07	€ 113.688.414,07	20,00%	20,60%
2017	€ 147.804.895,83	€ 28.640.000,00	€ 30.384.176,00	€ 119.164.895,83	€ 117.420.719,83	19,38%	20,56%
2018	€ 152.571.068,19	€ 28.640.000,00	€ 31.295.701,28	€ 123.931.068,19	€ 121.275.366,91	18,77%	20,51%
2019	€ 157.490.932,35	€ 28.640.000,00	€ 32.234.572,32	€ 128.850.932,35	€ 125.256.360,03	18,19%	20,47%
2020	€ 162.569.444,30	€ 28.640.000,00	€ 33.201.609,49	€ 133.929.444,30	€ 129.367.834,81	17,62%	20,42%
2021	€ 167.811.719,86	€ 28.640.000,00	€ 34.197.657,77	€ 139.171.719,86	€ 133.614.062,08	17,07%	20,38%
2022	€ 173.223.039,81	€ 28.640.000,00	€ 35.223.587,51	€ 144.583.039,81	€ 137.999.452,30	16,53%	20,33%
2023	€ 178.808.855,22	€ 28.640.000,00	€ 36.280.295,13	€ 150.168.855,22	€ 142.528.560,09	16,02%	20,29%
2024	€ 184.574.792,95	€ 28.640.000,00	€ 37.368.703,98	€ 155.934.792,95	€ 147.206.088,96	15,52%	20,25%

3.3 Het overheadpercentage op projectfinanciering vanuit het departement EWI zou kunnen verhoogd worden naar een meer realistisch peil, zodat de EWI-projecten niet langer een beslag leggen op de financiering voor de basisstructuren van de universiteiten. Op zijn minst zou het decretaal vastgelegde percentage van 17% (dat nog ruim onder de reële nood van circa 35% ligt) ook voor de overheid in haar variabele financieringskanalen de norm moeten worden en zijn. Ook deze maatregel zou een positief effect hebben op de universitaire ESR-impact.

3.4 De ESR boekhoudtechniek zou moeten evolueren en meer aansluiten bij een bedrijfseconomische boekhouding. Door het toestaan van het boeken van afschrijvingen binnen ESR zouden investeringskosten kunnen gespreid worden over de economische levensduur, waardoor het ESR vorderingensaldo positief evolueert. Daarnaast wordt ook de vraag herhaald naar welke geldstromen op welke wijze dienen te worden geconsolideerd. Rechtstreeks overleg met het INR is in deze dus aangewezen.

Besluit:

Ondanks de vele besparingen die de universiteiten zwaar hebben getroffen en nog steeds treffen, werd de noodzakelijke omkadering gehandhaafd en werd een hoge kwaliteit behaald zowel op vlak van onderwijs, onderzoek en economische/maatschappelijke dienstverlening. Dit positief verhaal is te danken aan het goede beheer en de lange termijn visie van de universiteiten. Dankzij de opgebouwde reserves en het binnenhalen van externe financiering werd de maatschappij niet getroffen door de besparingen in het hoger onderwijs. De universiteiten zouden dan ook graag het vertrouwen krijgen van de Vlaamse Overheid om hun maatschappelijke rol autonoom verder op te nemen. De universiteiten rekenen erop dat de kliks vanaf 2017 zullen worden toegepast en de werkingstoelage en investeringstoelage zullen worden geïndexeerd. De universiteiten rekenen er tenslotte ook op dat de impact van ESR-richtlijnen geen inbreuk zal doen op de investeringsautonomie van de instellingen.

De universiteiten wensen bijkomend te vragen aan de Vlaamse Regering om de ESR problematiek aan te kaarten op het EU-niveau. De Europa2020 doelstellingen worden bemoeilijkt wanneer er geen onderscheid wordt gemaakt tussen lopende uitgaven en productieve investeringen. Vlaanderen zou er voor moeten pleiten om in het kader van de Junckerplannen productieve investeringen uit de schuldgraad te halen. Productieve investeringen, met name investeringen in het hoger onderwijs, betalen zichzelf op termijn terug en kunnen bijgevolg niet bijdragen tot een duurzaam tekort. Een aparte behandeling voor productieve investeringen, waarbij deze niet mogen meegeteld worden in het berekenen van de schuldgraad, is een absolute noodzaak om de Junckerplannen te kunnen uitvoeren en de Europa2020 doelstellingen te halen.

Referenties

Debackere, K., & Vanden Berghe, J. (5-2015). Vlaamse overheid, bouw aan uw toekomst! Investeer nu in het universitair patrimonium. *TH&MA*, 49-50.

